І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIV. Ч. 200. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 1-го ЛИСТОПАДА 1967 ЦЕНТІВ 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, NOVEMBER 1, 1967 No. 200. VOL. LXXIV.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Вівторок, 31 жовтня, 1967

В АМЕРИЦІ

КРАЙОВИЙ КОМІТЕТ ЗДОРОВОЇ НУКЛЕАРНОЇ Політики вирішив підтримувати проти кандидатури президента Джансона у правиборах різних демократичних кандидатів, щоб котрийсь із них міг в 1968-му році здобути номінацію на кандидата на президента. Цей Комітет проти президента Джансона за те, що він веде війну у В'єтнамі. Члени цього Комітету вже називають можливих демократичних кандидатів проти Джансона: сенатора Юджіна МекКарти з Міннесоти та сенатора з Ню Йорку Роберта Ф. Кеннеді. Цей Комітет вимагає резиґнації державного секретаря Діна Раска.

СЕНАТОР МАЙК МЕНСФІЛД, провідник демократичної більшости в Сенаті, заявив, що немає зовсім можливости, щоб в цьому році Конґрес схвалив законопроєкт про збільшення на 10 відсотків прибуткових податків, як цього бажає Уряд президента Джансона. Сенатор Менсфілд не вдоволений із такого стану, бо, на його думку, збільшиться інфляція і населення буде більше платити за вищі ціни за різні товари, ніж його коштували б збільшені податки. Законопроєкт про збільшені податки затриманий в Палатній Комісії Способів і Засобів, бо її голова, конґресмен Вілбур Д. Міллс, вимагає, щоб Уряд зменшив федеральний бюджет перед збільшеними податками.

У ВЕРЕСНІ Ц.Р. КОШТИ ПРОЖИТКУ у ЗДА становили 117 відсотків в порівнянні з роками 1957 - 1959, коли вони становили 100. Але на потіху американцям Асошіейтед Пресс подає, що в шістьох некомуністичних великих промислових державах це збільшення коштів прожитку в порівнянні з кінцем 50-их років ще більше, як у ЗДА. І так в Канаді — 121, в Англії — 130, у Франції — 143, в Західній Німеччині — 123, в Японії — 156 та в Італії - 139.

КОНҐРЕСМЕН РИЧАРД БОЛЛІНҐ закликає спікера Палати Репрезентантів Джана В. МекКормека до резиґнації, бо він внаслідок віку не має сили бути активним спікером та не може перемогти тих труднощів, на які натрапляє цей Уряд. Але теперішній спікер Палати не послухав заклику свого демократичного колеґи з Мізурі. Він відповів йому так: „Всі члени Палати знають, що пан Боллінґ не вдоволений із того, що його не вибрали до проводу в Палаті. Але я не понижу гідности спікера внаслідок його самонадійних уваг".

ЖУРНАЛ „ЛУК" 4-го ЛИСТОПАДА буде друкувати частину довшої праці сенатора демократа з Ню Йорку Роберта Ф. Кеннеді під заголовком „Шукаємо Нового Світу." Преса пригадує, що на сторінках цього журнала рік тому друкувалася праця Вілліяма Манчестера під заг. „Смерть Президента," проти якої виступив брат покійного, сенатор Роберт Ф. Кеннеді. Видавець „Лука" Вілліям Д. Артур сказав: „Знаємо, що сенатор Кеннеді написав дуже важливу статтю, і тому її друкуємо. Тішуся, що можемо це зробити." Цілу книжку Кеннеді видасть В-цтво Даблдей 24-го листопада за гонорар 150,000 дол. Книжка матиме 239 сторінок.

ҐОЛДВОТЕР ПРОТИ ТИХ РЕСПУБЛІКАНЦІВ, які хотіли б скапітулювати у В'єтнамі на те, щоб виграти президентські вибори в 1968-му році. Ґолдвотер, промовляючи на Республіканській Конференції в Денвері, Колорадо, виступив проти тих „слабих людей" у своїй партії, які за всяку ціну бажають миру, бо „Республіканська партія — це партія миру". Але, казав Ґолдвотер, не можна ілюзії миру здобувати ціною програної війни. Голова Республіканського Крайового Комітету Рей С. Блісс на цій самій конференції радив республіканцям не робити з війни у В'єтнамі виборчого гасла, бо ця війна може кожної хвилі скінчитися.

У СВІТІ

СОВЄТИ ЗВЕРНУЛИСЯ ДО ІНДІЇ З ПРОСЬБОЮ допомогти у приземленні астронавтів, що їх Москва плянує вислати недовго у повітряному кораблі з новою експериментальною місією задля підготови висаду людини на місяці. Коли саме вишлють той новий повітряний корабель та яка саме буде його людська залога і з кількох осіб вона буде складатися — все це покищо тайна, як завжди у большевиків. Але совєтський амбасадор у Москві Ніколай Паґов признав, що Совєти рахуються з можливістю, що при повороті на Землю астронавти приземляться в якійсь сусідній із СССР країні, або — вірогідно — саме в Індії.

У НОРВЕЖСЬКОМУ ПАРЛЯМЕНТІ ОДИН ПОСОЛ ІЗ ЛІВОГО КРИЛА ЛІБЕРАЛЬНОЇ ПАРТІЇ ЗГОЛОСИВ РЕЗОЛЮЦІЮ, яка ставила вимогу до ЗДА, щоб вони припинили бомбардуваня Північного В'єтнаму. Хоча норвежський міністер закордонних справ Джон Лінд заявив у своїй промові на Генеральній Асамблеї ОН, що Америка повинна би припинити налети проти Північного В'єтнаму, проте він заявив у парляменті, що коли б прийнято таку резолюцію — він негайно подасться до димісії. Норвегія є членом Атлантійського Союзу (НАТО). Теперішню урядову більшість становлять в Норвегії 4 партії: Консервативна, Ліберальна, Аґрарного центру і Християнсько-народна, — всі, за вийнятком соціялістів.

У ВІТТЕНБЕРҐУ У СХІДНІЙ НІМЕЧЧИНІ ВІДЗНАЧЕНО ДУЖЕ СКРОМНО 450-ті роковини виступу Мартіна Лютера, який 31 жовтня 1517 року прибив на дверях замкової церкви своїх 95 „тез" які започаткували Реформацію. Східньо-німецький комуністичний режим плянував спершу зробити з цього святкування політичну маніфестацію й використати її для свого режиму, запросивши численних представників Протестантської Церкви також з Західньої Німеччини. Але цього пляну з ближче не відомих причин не виконано, навпаки, заборонено приїзд охочим з Західньої Німеччини. Мабуть пошкодили роковини большевицької контреволюції, що їх німецькі комуністи мусять, за наказом Москви, святкувати якнайголосніше. На святі в честь 450-літніх роковин Реформації було не більше 50 осіб.

У ПІВНІЧНОМУ В'ЄТНАМІ ПРОГОЛОШЕНО, ЩО ЗБИТО ЗНОВУ АМЕРИКАНСЬКИЙ ВАЖКИЙ БОМБАРДУВАЛЬНИК типу Б-52. Це вже третє таке проголошення, — однак американські військові власті твердять, що не втрачено до цього часу ні одного літака Б-52. Ці літаки, які мають 8 моторів, можуть летіти у недосяжній для протилетунської артилерії висоті, зате їхньою хибою є неповоротність і вони становлять своєю величиною добру ціль для ракет і зенітних гармат — якщо обнижують лет.

У РОКОВИНИ ЛИСТОПАДОВОГО ЗРИВУ

Едвард Козак: „За стрілецьку славу"

Микола ЩЕРБАК

ЛИСТОПАД

В ту ніч, коли поникле віття
Схиляв додолу тихий сад,
Війнув у вічі лихоліттю,
Неначе буря, листопад.

А в світлий ранок війська лави,
Мов стрепенули княжий Львів,
І прапор рідної Держави
Блакитно-соняшно зацвів . . .

Диміла, наче ватра, осінь,
Земля ясніла, ніби сад . . .
Той стяг
в серцях
цвіте і досі
І з шумом віє Листопад!

Конґрес думає про закінчення сесії, поспішає з викінчуванням законопроєктів

Вашинґтон. — Провідники обидвох партій в 90-му Конґресі вирішили закінчити сесію 18-го листопада, відкладаючи до другого року цілий ряд невирішених законопроєктів, з чого не вдоволений Уряд Джансона. Невдоволення президента Л. Б. Джансона збільшується ще внаслідок цього, що деякі законопроєкти Конґрес змінив проти волі Уряду. Несхвалені мають бути такі законопроєкти: збільшення прибуткових податків, контроля над продажем вогнепальної зброї, справа телефонічних і електронічних підслухів, фінансування виборчої кампанії фондами з податків, збільшення торгівлі між Сходом і Заходом. До тих законопроєктів, які мають бути ще схвалені в Конґресі, належить законопроєкт про збільшення пенсій соціяльного забезпечення, схвалення $3.5 більйона на допомогу публічним елементарним і середнім школам (гайскулам), проєкт про фонди на так звані зразкові міста, на допомогу на заплачення ренти вбогому населенню, проєкт збільшення поштових оплат та законопроєкт про очищення повітря. Демократична більшість вирішила якнайскорше закінчити першу сесію 90-го Конґресу, бо Конґрес стає „більше протиурядовим" під час того як продовжується ця сесія. В Конґресі є така велика опозиція проти урядових проєктів, що нема виглядів на схвалення урядової програми, а в найближчому році це становище Конґресу може зінитися.

Республіканці сподіваються здобути президентуру і контролю над Палатою

Денвер, Колорадо. — На Республіканській Конференції Західніх Стейтів більше як 2.000 партійних провідників говорили про перемогу у виборах 1968-го року, а голова Крайового Республіканського Комітету Рей С. Блісс заявив, що ним очолювана партія здобуде становище президента і контролю над Палатою Репрезентантів. Він сказав: „Я ніколи не бачив більше людей в нашій партії, які кажуть, що „цим разом мусимо виграти". Але на цій Конференції були і численні голоси перестороги, які пригадували 1948-ий рік, коли всі сподівалися на основі прихильних висловів різних опитувань, що республіканський кандидат нюйоркський губернатор Томас Дюї переможе Гаррі С. Трумана, а сталося інакше, і президентом став Труман. Республіканські політики дістали другу лекцію в справі виборів в 1964-му році, коли програв був вибори Беррі Ґолдвотер. Майбутні делеґати на Номінаційну Конвенцію не хочуть вже тепер виявляти, кого вони підтримуватимуть на Конвенції. Тому важко є передбачити вже тепер, хто буде кандидатом Республіканської партії в найближчому році. На Конференції у Денвері говорили про віце-президента Р. Ніксона, губернатора з Мишиґену Ромні, губернатора Каліфорнії — Реґена, нюйоркського губернатора Н. Рокефеллера та сенатора Персі — як можливих кандидатів на президента. Численні делеґати заявляли, що вони погодяться на кожного кандидата, який зможе виграти вибори.

Сенатор Фулбрайт проти кредиту для продажу зброї незаможним державам

Вашинґтон. — Сенатор демократ з Аркенсо, який є головою Сенатської Комісії Закордонних Справ, заявив, що він ніяк не погодиться на те, щоб ЗДА давали кредит незаможним країнам на купно зброї в цій країні. Він сказав на пресовій конференції, що не уступить в цій справі навіть тоді, якби не була схвалена сума $2.7 більйона на допомогу закордонним державам. Цю справу вирішує спільна Конференція, складена з сенаторів і конґресменів. Єдиним спірним пунктом є справа $400 мільйонів, яких вимагає Департамент Оборони на кредит для вбогих держав, щоб вони могли купувати зброю та інше військове влаштування в ЗДА. Цей кредит мав би бути відкритий в Експортово-Імпортовім Банку. Сенат домагається, щоб цей кредит скінчився вже з 1-им грудня, а Палата вимагає, щоб цей кредит був важний до 30-го червня 1969 року. Стараються про компроміс в цій справі, з якою пов'язана справа допомоги закордонним державам. Фулбрайт погоджується, щоб кредит був важним тільки до 30-го червня 1968-го року. Уряд є проти становища сен. Фулбрайта, бо вбогі держави потребують зброї, щоб поборювати в себе комуністичні аґресії.

Президент Південного В'єтнаму обіцяє мир, але заперечує капітуляцію

Сайґон. — В понеділок 30-го жовтня—у Південній Азії був тоді уже вівторок 31-го жовтня — відбулась у столиці Південного В'єтнаму урочиста інавґурація першого в тій країні виборного президента, яким став у виборах з 3-го вересня ц. р. голова південно-в'єтнамського військового режиму у двох останніх роках, генерал Нґуєн Ван Тієу. Він, як теж віце-президент, ще вчорашній прем'єр, генерал Нґуєн Као Кі, взяли були відпустку з війська на час свого урядування, але покищо ще з війська не виступили і їх відношення до військового стану не ясне. Обидва, очевидно, явились на свою інавґурацію у цивільних одягах. Приявними були репрезентанти 22-ох чужих держав. Віце-президент Гюберт Гомфрі, що репрезентував ЗДА, стояв зараз поруч Нґуєна Вана Тієу. Цей останній заявив, що він „широко відчинить двері до миру і буде тримати їх відкритими", але водночас підкреслив, що мир, що його підписує слабший, є капітуляцією і що він, Тієу, відмовляється капітулювати. „Потверджую знову, що я запропоную безпосередньо урядові Північного В'єтнаму сісти за конференційний стіл, щоб уряди Північчі і Південня могли разом знайти шляхи і способи для закінчення цієї війни". „Двері до миру — заявив він — будуть відкритими, поки північно-в'єтнамський уряд усвідомить, що аґресивна війна не виплачується". Нґуєн Ван Тієу сам відчитав текст присяги на нову конституцію країни. У своїй промові він ствердив, що „належатиме до народу" та закликав багатих в'єтнамців, щоб обмежили свій спосіб життя й присвятили частину свого добробуту бідним. Після його присяги — гармати віддали 21 стріл, але народу було на тій церемонії мало з уваги на військово-поліційні заходи щодо безпеки. У Сайґоні сконцентровано 25.000 війська. В'єтнамські комуністи намагалися здобути в той день перемоги заатакувавши два американські військові табори та стараючись здобути містечко Локнінь, але всі ці спроби скінчились тільки великими втратами для комуністів. Бомбардовано вже сьомий з черги день різні об'єкти в Північнім В'єтнамі. Під час того, як закордонні гості їхали до президентського палацу на прийняття — терористи поцілили ту вулицю в Сайґоні 5-ма мінометними знарядами. Один з них вибух досить недалеко від автомобілю, яким їхав віце - президент Гомфрі.

ОН не можуть знайти мирної розв'язки для Середнього Сходу

Об'єднані Нації. — 10 непостійних членів Ради Безпеки Об'єднаних Націй двічі збирались на наради в минулий понеділок 30-го жовтня ц.р., щоб знайти таку формулу резолюції, яка була б сприйнятлива для Ізраїлю і його арабських сусідів. Радили над двома проєктами, що їх зголосили Індія і Данія. Проти індійської резолюції, яка вимагала, щоб Ізраїль відкликав свої війська на позиції з-перед 4-го червня ц.р., рішуче застерігся ізраїльський міністер закордонних справ Абба Ебан,заявивши, що Ізраїль не повернеться до того стану, який властне й став причиною вибуху війни у червні цього року. Таку саму заяву склав в той сам день прем'єр Ізраїлю Леві Ешколь на відкритті ізраїльського парляменту (Кнесету). Не можна було теж погодитись щодо компетенцій, які мав би спеціяльний делеґат ОН, висланий на Середній Схід. Ізраїль заявив, що він визнає тільки такого делеґата, який не буде згори упереджений та який займатиме дійсно невтральне й об'єктивне становище. Зрештою — заявив амбасадор Ізраїлю Р. Гідеон — ніякий делеґат - посередник від Об'єднаних Націй не матиме практичної вартости, як довго арабські держави не хочуть визнати Ізраїль, відмовитись від свого войовничого становища, переговорювати про мир і підписати його. Не-постійними членами Ради Безпеки ОН є Арґентина, Бразилія, Болгарія, Канада, Данія, Етіопія, Індія, Японія, Малі і Ніґерія. Постійними членами є ЗДА, Британія, Франція, СССР і Вільний Китай.

СВЯТО УКРАЇНСЬКОЇ КНИЖКИ У ВІННІПЕҐУ

Вінніпеґ, Ман. — З ініціятиви Союзу Українок Канади, Відділ ім. Лесі Українки, у неділю 23 жовтня у Вінніпеґу відбулося Свято української книжки, в авдиторії при Катедрі Пресвятої Тройці. На тому святі виголосила доповідь п-і Іраїда Тарнавецька про ролю і значення рідної книжки за кордоном, були рецитації та кількa концертових точок.

Ярослав Стецько виступить на антибольшевицькій маніфестації в Тавн Гол цієї неділі

Ню Йорк (М.Ш.). — Заходом „Ордену Лафаєта", одної з найпопулярніших американських ветеранських організацій, спільно з Прихильниками Антибольшевицького Бльоку Народів в Америці (ПАБНА) відбудеться велике антибольшевицьке віче в неділю, 5-го листопада ц.р., о год. 7:45 вечора в Тавн Голл, 123 Вест 43-та вулиця в Ню Йорку. На маніфестації доповідатимуть б. конґресмен Гемилтон Фиш, президент-ґенерал „Ордену Лафаєта", та д-р Нестор Процик, голова Українського Відділу ПАБНА і президент Ради Народів ПАБНА. Із словом-привітами на вічі виступлять Ярослав Стецько, президент Центрального Комітету АБН та голова Европейської Ради Свободи; адмірал Йосиф Й. Кларк; б. амбасадор до Куби Ірл Смит; сот. Реймонд Ґимлер, спонзор і організатор двох успішних демонстрацій під кличем „Підтримаймо наших вояків у В'єтнамі"; суддя Метю Трой, Мартин Мек Нилі, б. крайовий командир Американського Леґіону, та д-р Іван Дочев, голова Міжнародного ПАБНА. Ціллю маніфестації є — у 50-річчя — розкрити перед світом аґресивний характер московсько - большевицької імперії та доказати, що большевицька революція була російською контр-революцією для нового підбою тоді вже звільнених народів з царського рабства, а в першу чергу, щоб здусити визвольну національну революцію в Україні. Українці та інші народи спільно з американцями-уродженцями оскаржать на вічу злочини Москви перед опінією світа та спільними зусиллями шукатимуть ліпшого зрозуміння і піддержки для українських визвольних змагань.

В Шикаґо відзначили 25-річчя УПА ювілейним бенкетом

Шикаґо, (С. Ґ.) — Минулої суботи, 28-го жовтня ввечері, тут в готелі Шерман Гавз зібралося яких 450 осіб, щоб згадати ту „грізну, мов вовчиця добу" 25 років тому, коли нова збройна сила українського народу, Українська Повстанська Армія зорганізувалася та виступила до бою проти большевицького і нацистського окупантів української землі. Свято-бенкет був зорганізований окремим Громадським Комітетом Шикаґо й околиці. Головними промовцями під час бенкету були голова Ради Наукових Товариств ім. Т. Шевченка проф. д-р Роман Смаль-Стоцький з Вашинґтону, адв. Керстен з Мілвокі та о. професор Стенґгор з університету Айови. Йому і колишньому конґресменові Чарлсові Керстенові проф. Р. Смаль-Стоцький, разом з репрезентантами Відділів УККА з Мілвокі і Шикаґо, д-ром С. Думенком та п. Тарасом Шпікулою, вручив під час бенкету Шевченківські Грамоти Волі. Крім згаданих, на бенкеті промовляли генеральний консуль Південної Кореї і представник приявних на бенкеті делеґацій поневолених Москвою народів лотиш Вікніс. У мистецькій частині програми п. Володимир Луців з Англії виконав ряд пісень в супроводі бандури. Тостмастром бенкету був мец. Ю. Куляс. Між приявними було багато молоді, духовенства наших та інших церков і представники американської й української преси.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

ВИЗНАЧЕНО ДЕЛЕҐАЦІЮ УГПЦЕРКВИ НА СКВУ

Вінніпеґ. — На жовтневому засіданні Консисторії Української Греко - Православної Церкви в Канаді було намічено делеґатів від УГПЦеркви на перший Світовий Конґрес Вільних Українців. До складу делеґації ввійшли: Владика Михаїл, Архиєпископ Торонта і Східньої Канади; Владика Андрей, Архиєпископ Едмонтону і Західньої Єпархії, о. д-р С. В. Савчук, о. Ф. Керніцький (голови Президії Консисторії) і о. Дмитро Фотій.

ЖЕТОН СКВУ — ПРАВО НА ВСТУП НА МАНІФЕСТАЦІЮ В МЕДІСОН СКВЕР ҐАРДЕН

Ню Йорк. — Головна Канцелярія УККА розсилає до Відділів і представництв двокольорові Жетони СКВУ, в ціні 1 дол. за жетон, який необхідно мати, щоб взяти участь у великій політичній Маніфестації в Медисон Сквер Ґарден в Ню Йорку, біля 8 Авеню, між 49 і 50 вулицями. Крім того, у виконанні Святослава Гординського, автора проєкту жетону, вийшли поштові значки-наліпки, присвячені першому Світовому Конґресові Вільних Українців.

УКРАЇНЦІ КАНАДИ МАЮТЬ ЗІБРАТИ ЩЕ $28 000 ДО ПОЧАТКУ СКВУ

Едмонтон. — „Українські Вісті" з 19 жовтня повідомляли, що українці Канади ще мали б зібрати 28 000 долярів, як свою вкладку на потреби СКВУ, з рамени КУК. До того часу в Канаді було зібрано тільки 30% всієї суми. З канцелярії екзекутивного директора КУК п. С. Кальби повідомляють, що з останнім тижнем збірка почала проходити значно жвавіше. Українці в ЗДА вже пожертвували майже 30 000 дол. з заплянованих 50 000 долярів.

ВШАНУВАЛИ ПАМ'ЯТЬ ПИСЬМЕННИКА ІВАНА БАГРЯНОГО

Новий Ульм, Німеччина. — Осередок УРДП вшанував пам'ять письменника і діяча Івана Багряного, з нагоди 4-річчя його смерти. Після Богослуження за спокій душі І. Багряного, відбувся вечір спогадів і читання його творів. У Галіфаксі, в Англії, також вшанували покійного письменника Богослуженням в англіканській церкві, після чого з доповіддю про творчість І. Багряного виступав П. Коломієць, деклямували уривки з збірок поета.

БУДУТЬ ОБГОВОРЮВАТИ XI ОБРАЗОТВОРЧУ ВИСТАВКУ ЖІНОК-МИСТКИНЬ

Ню Йорк. — Організовану з ініціятиви 64-го Відділу СУА вже XI-ту з черги Виставку Жіночої творчости буде обговорено 4-го листопада о 6:30 вечора в залі виставки, в УНДомі, в домівці СУА. В обговоренні кількох десятків образів мистців-українок з різних країн візьмуть участь Володимир Ласовський та Богдан Титла. В неділю 5 листопада — останній день тривання цієї щорічної Виставки, першої в другому десятилітті.

ЗМІНА ДНЯ СТУДЕНТСЬКИХ СХОДИН

Ню Йорк. — Другі сходини Студентської Громади в Ню Йорку, мали відбутись у залі Нюйоркського Університету, — відкладено. Вони відбудуться у приміщенні школи св. Юра на 6-ій вулиці, Схід, у п'ятницю дня 3-го листопада, о 7:30 веч.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n. Ict. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Львів і Київ

Від 60-их рр. минулого сторіччя, від часу смерти Тараса Шевченка, почало входити в традицію українців на рідних землях і поза ними святкування роковин народин Пробудника української нації. Від 20-их рр. цього сторіччя американсько - українська громада, що складалася в переважній більшості з уродженців Галичини, рік - річно відзначала день 1-го листопада, як своє національне свято. Святковано роковини зразково переведеного в столиці князя Лева і в цілій Східній Галичині військового перевороту, внаслідок якого проголошено рідну державу. Щойно згодом американсько - українська громада поставила на перше місце роковини 22 січня 1918 року, коли-то IV Універсалом Української Центральної Ради проголошено у Києві Українську Народну Республіку, випередивши на 9 місяців проголошення 1 листопада 1918 року Західної Української Народної Республіки у Львові.

Відзначаючи ті роковини, пов'язувано їх в першу чергу з панахидою за поляглих борців. Це така вже українська вдача, що схильна до плачів і жалів. Щойно в найновішій історії українського народу під впливом живих учасників і свідків тих подій, почалось переродження української психіки й зміна підходу до рідної історії — з-перед визвольної війни - революції та під час і після неї. І коли в цьому, 1967-му році святкуємо 50-ті роковини Української Національної Революції, як роковини величної і радісної події, яка надала напрямок українському мисленню і діянню майбутнім поколінням без уваги на первісну програну, то й 49-ті роковини Листопадового Зриву сповиті вже не тільки смутком і жалем по загинулих борцях. IV Універсал у Києві і так само Листопадовий переворот у Львові стали символами нового, оновленого, відродженого українського духа. Вони стали символами новітньої української політичної думки й символами конкретної політичної програми. Вони стали символами визволення з слухняного підданчого сервілізму супроти чужинецького займанця, чи ним була Польща, Австрія чи Росія, та визволення з вузького автономізму в рямцях будь - котрої з тих держав. Ті історичні дати поставили обидві найчисленніші вітки українського народу зразу же на однаковий рівень з усіма іншими новітніми народами, які усвідомили, що повний розвиток рідної культури й економіки можливий тільки при повній політичній свободі, яка в свою чергу можлива тільки у рідній, ні від кого незалежній національній демократичній державі.

Тому роковини 1-го Листопада не є святом смутку з приводу втраченого, а святом радости з приводу здобутого. Програно тільки одну битву, що тривала в рр. 1917-21, але не програно війни, що триває по нинішній день і триватиме доти, поки над колишньою київською „міською думою" — нині радою, — і над львівською ратушею знову замають українські національні прапори. Львів був уже під різними пануваннями, він зазнав недолі за різних займанщин. Українська влада у Львові тривала дуже коротко — адже вже через три тижні після Листопадового перевороту прийшлося відтягти відтіль українське військо. Перехід Української Галицької Армії за Збруч в половині липня 1919 року переведено під політичним гаслом „Через Київ до Львова". Спершу це гасло мало за ціль піднести дух вояків, що відступали під тиском галлерівської армії, яку Франція дозволила полякам зформувати та озброїла задля боротьби проти — большевиків! Але згодом те гасло „Через Київ до Львова" стало синтезою не тільки сентиментального соборництва але й політичного реалізму: визнано в ньому, що доля всіх частин розлогої України залежить від долі Києва.

Сьогодні існує соборна Україна — але соборна не в рідній державі, а в неволі. „Визвольний" совєтський військами в 1939-му і згодом удруге в 1944-му році Львів опинився в межах фіктивної УССР, насправді в межах російської большевицької імперії. Але в тій соборній неволі вирівнюється і в одно перетоплюється психіка галичан, наддніпрянців, закарпатців і буковинців. Єдине добро з отого „возз'єднання" те, що всі вони мають на оці тільки одного свого поневолювача. Колись, коли тільки в Галичині можна було плекати українську національно - політичну думку й розбудовувати культуру, славлено Галичину як „український П'ємонт". Сьогодні вільну українську політичну думку і вільну українську науку можна плекати й розвивати тільки поза межами України. Коли в Україні не вільно звеличувати світлих дат рідного минулого, то мусимо робити це ми, вільні українці. Звеличання дати Листопадового зриву в Галичині цього року тим замітніше, що відбувається воно за неповна три тижні перед відкриттям Першого Світового Конґресу Вільних Українців, що в першу чергу заманіфестує ту саму ідею, яка присвічувала актам 22-го січня у Києві і 1-го листопада у Львові.

М. Дем'янчук

ВЕЛИЧ ПЕРШОГО ЛИСТОПАДА

Місяці серпень - вересень 1914 р. аж до кінця 1917, власне початку 1918 року позначились глибокими слідами знищення на Західньо-Українських Землях. Через деякі райони фронт переходив по кілька разів, лишаючи по собі згарища осель, перекопані стрілецькими ровами поля, не кажучи вже про забитих та поранених. Десятки тисяч населення відходили на захід та схід, десятки тисяч впали жертвою мадярської та московської солдатески. Майже повних чотири роки населення Галицької Волости несло на собі тягар воєнного лихоліття. А коли внаслідок революції прийшло на цей клаптик української землі відносне заспокоєння, народ все таки жив у ненормальних, воєнних обставинах.

Надійшов 1918 рік. Тягар війни пересунувся на центральні та східні українські землі, що в той час будували власну українську державу.

Поволі почали вертатися до Східньої Галичини кадри деяких полків із західніх частин Австро - Угорщини.

В такій незавидній ситуації прийшов день 19 жовтня 1918 року, день, коли Українська Національна Рада видала свої постанови про утворення з українських земель, що були під австро-угорським пануванням, української держави. А там прийшов і день 1 листопада...

Майстерно переведене українськими військовими та цивільними чинниками перебрання влади в усій майже Східній Галичині викликало подив та ентузіязм серед українського загалу, обурення і ненависть серед поляків. Цього ризиковного кроку не побоявся український Центральний Військовий Комітет у Львові зі сот. УСС Д. Вітовським у проводі, хоча він бачив, що наші військові сили були замалі, щоб опанувати та вдержати Львів на дальшу мету. Але іншого виходу не було, бо в Кракові 28 жовтня створилася Польська Ліквідаційна Комісія, що плянувала 1 або 2 листопада приїхати до Львова, щоб перебрати від намісника Галичини, графа Гуйна владу.

Рахуючись з можливостями польського збройного спротиву, Центральний Військовий Комітет наказав окружним командам після перебрання влади прислати в його розпорядження зайві військові сили. Цього наказу, на жаль, ані більші ані менші міста не виконали, бо в багатьох з них були роззброєні чужинецькі вояки, в інших сподівалися переїзду з центральних та східніх земель австрійських та німецьких з'єднань, що їх треба буде роззброювати.

Другою можливістю скріплення слабої військової обсади Львова був приїзд леґіону та інших нефронтових формацій УСС'ів, що перебували в той час на Буковині. УСС'и були загартованою в боях, здисциплінованою, ідейно наснаженою, жертвенною й хороброю частиною. Це було вже готове українське військо на відміну від тих формацій, що їх ще треба було творити з колишніх австрійських військових частин або поодиноких вояків.

Правда, при тодішньому патріотичному настрої населення можна було не один технічний недолік вирівняти запалом, але все таки 1.400 стрільців та підстаршин і 60 старшин, що ними міг розпоряджати ЦВК 31 жовтня 1918 року, це було таки рішучо замало для обсади 200-тисячного „міста з невідомою кількістю польських боївок, з невідомою поставою німецьких і мадярських військ", як про це пише у своїх спогадах підх. УСС Дмитро Паліїв.

Та вороття вже не могло бути. Жереб кинено. І протягом двох днів увесь край — за винятком Перемишля — був в українських руках без проливу крови.

Це був майже неймовірний факт, що наші таємні приготування до перебрання влади, які велися два тижні на очах поляків та жидів, а по військових частинах на очах вояків інших національностей, проходили так майстерно, що ніхто не зареаґував. Наші кур'єри, головно наша гімназійна та університетська молодь з теологами включно, в багатьох випадках також наші дівчата, їздили зі Львова до містечок і сіл з такою законспірованістю, що не було ані одного випадку „всипи".

Переворот, чи як його називає Д. Паліїв „Листопадова Революція" — це, без сумніву, була переломова подія в житті західньої вітки української нації. По майже 600-літньому пануванню чужої влади, по втраті майже всієї провідної верстви, що перейшла в ворожий табір, обезголовлений народ видав з себе нову провідну верству, загоїв свої вікові рани, випростав похилений хребет і посягнув по своє Богом дане право на самостійне національно-державне життя.

Мабуть, першою військовою частиною, що вночі з 2 на 3 листопада прибула до Львова, була добірна частина, яка складалася з 60 підстаршин та стрільців колишньої старшинської Школи XI австрійського Корпусу в Камінці Струміловій. Цей відділ обсадив головний двірець та двірець Підзамче і боровся там увесь час. З черги приїхав відділ отамана Долуда та півкурінь УСС під командою пор. Іваницького.

Треба було бачити завзяття та хоробрість нашого війська під час боїв у Львові! А вуличні бої в незнаному для переважної більшости наших селянських синів у військовій уніформі місті ставили куди більші вимоги, як бої в чистому полі. Тут приходилося в рукопаш битися за поодинокі кам'яниці, подвір'я та брами, що їх ворог знав досконало. І, не зважаючи на це наші вояки,

(Закінчення на стор. 5-ій)

Іван Поритко

У ЛИСТОПАДОВІ РОКОВИНИ

У місяці листопаді відбулися важливі й світлі події в найновішій історії України. Одна з цих подій — це усунення збройною силою чужого режиму в Західній Україні і перебрання влади законним представництвом народу, Українською Національною Радою.

Сорок дев'ять років минуло від Листопадового Чину, що був довершений вночі з 31 жовтня на 1 листопада 1918 р. в княжому городі Льва і по всій галицькій Україні. Листопадовий Чин був обдуманий, добре підготований і зразково виконаний проводом і масами українського народу. В той день була започаткована будова української державности по сторіччях чужої окупації. Це було світле визволення українського народу на західніх землях України. Та цей глибокий перелім не пройшов без попередніх подій.

У соборницькій ідеології виховувались покоління галицьких українців далеко перед першою світовою війною, у великій мірі на творах Т. Шевченка, І. Франка, Лесі Українки, наших істориків і письменників. У висліді це дало першу українську збройну силу, після Гетьманщини — Українських Січових Стрільців. Цю збройну силу та її Бойову Управу покликала до життя Головна Українська Рада 1 серпня 1914 року.

Першолистопадовий Чин одночасно є Актом Соборности. Виступ Головного Військового Комітету 1-го листопада був проведений згідно з постановою Української Національної Ради, як перший рішальний крок для здійснення соборної суверенної державности України. На це вказує телеграма голови Головного Комітету Дмитра Вітовського до Києва і відповідна постанова Української Національної Ради.

У листопаді сталася ще друга важлива подія: 8-12 листопада 1917 року збройні сили під проводом Української Центральної Ради і її Генерального Секретаріяту розбили військові відділи Тимчасового Уряду Росії на українських землях, зокрема в Києві, здавили бунт московських большевицьких частин і тим уможливили будову української держави в усіх 9 губерніях Придніпрянської України. 20 листопада Українська Народна Республіка отримала конституційне державне оформлення Третім Універсалом Української Центральної Ради. І цей акт своїм змістом був глибоко соборним, бо в збройнім чині брали видатну участь Січові Стрільці, здебільша галичани.

Листопадовий Чин має всеукраїнське значення. Бо коли б його не було, то неможливим був би акт соборности з 22 січня 1919 р., не було б скріплення Армії УНР Українською Галицькою Армією, що у серпні 1919 р. відвоювали від московських комуністів столицю України золотоверхий Київ.

Українське Військо здержало тоді похід комуністичних полчищ, плянований аж до центральної Европи. Мадярщина була тоді в руках комуніста Белі Куна, в Німеччині відбувалось комуністичне повстання „спартаківців", а в Італії зліквідовано комуністичну револьту аж у 1922 році.

Як колись за княжих, а опісля козацьких часів наші воїни боронили західній світ проти заливу азійських орд, так у 1918 і 1919 рр. українське вояцтво захищало Европу проти комуно - московського заливу. Але Европа того тоді недоцінила, і наслідки бачимо тепер. В тій нерівній боротьбі нас переможено, бо ми були здані тільки на свої власні сили.

Листопадовий Чин залишився для нас провідною зорею і джерелом наснаги в дальших визвольних змаганнях. Листопадовий Чин залишив нам ясний дороговказ, але ми не раз забуваємо, що основою його була жертва крови і життя кращих синів народу. Наша визвольна боротьба залишила багато воєнних інвалідів. З другої світової війни також остались українські воєнні інваліди. (УПА, 1 УД УНА і ін.). Вони розпорошені в Україні та по всіх континентах вільного світу.

Під сучасну пору під опікою Суспільної Служби Комбатантів є ще понад 400 колишніх військовиків, яким українська спільнота зобов'язана допомагати, бо їх важку долю злагіднити можемо тільки ми самі. Гоїти криваві рани, гамувати важкий біль вояцької душі — це виключне завдання українців у вільному світі, бо на рідних землях цього робити немає спромоги.

Суспільна Служба Комбатантів уже 15 років зорганізовано допомагає нашим інвалідам. За цей час уділено їм допомоги на понад 130 000 долярів.

Протягом останнього року зібрано (в долярах): Ню Йорк — 1.939, Філядельфія — 1.879, Шикаґо — 1.577, Дітройт — 1.102, Нюарк — 898, Клівленд — 808, Рочестер — 584, Честер — 404, Лос Анджелес — 351, Гартфорд — 326, Амстердам — 278, Балтимор — 260, Трентон — 204, Міннеаполіс — 180, Маямі — 175, Ню Гейвен — 174, Вашингтон — 172, Акрон — 133, Ютика — 132, Пассейк — 130, Джерзі Сіти — 100, Милвокі — 98, Сиракюзи — 91, Левант — 85, Коговз — 81, Гари — 73, Джанставн — 70, Рединг — 70, Оак — 70, Бостон — 51, інші (нижче 50) 471.

Здаємо собі справу, що наші потреби великі й різнородні, одначе, жертвуючи на прерізні цілі, не забуваймо бодай раз на рік про українських інвалідів — учасників збройної боротьби, що втратили зовсім або частинно можливість працювати на своє і своєї родини удержання.

У день Листопадових роковин пригадуємо про українських воєнних інвалідів. Як і щороку, українські комбатантські організації: ОбВУА, Братство УСС, Братство к. Вояків 1 УД УНА і Об'єднання кол. Вояків УПА через Суспільну Службу Комбатантів переведуть листопадову збірку на дар українському воєнному інвалідові.

Сподіваємося, що в золоті роковини Великої Української Національної Революції, в 50-річчя відновлення Збройних Сил України, в 25-річчя УПА та у місяці, коли відбудеться перший Світовий Конґрес Вільних Українців, вся наша громада виявить свої патріотичні почування щедрими пожертвами на допомогу колишнім нашим воякам, що в збройній боротьбі втратили своє здоров'я.

Виконаймо ж гідно свій почесний обов'язок супроти Першого Листопада 1918 року, бо він розбудив приспане почування українського народу до своєї Батьківщини і від того часу щорічно скріплює його віру в остаточну перемогу.

Леся Лисак

ЛИСТОПАДОВА ПІСНЯ

Для таких, як ми, він ніколи не був звичайним днем, оцей перший Листопадовий День. Він не був тільки днем, що його годиться вшановувати словами розповідей та піснями концертів. Бо одні та другі — це тільки зовнішні форми. Насправді, в цей день промовляє серце. Серце людей, що для них цей день був, є і буде Великим Днем. Йому серце співало пісню — пісню, що зродилася в листопадовий ранок вісімнадцятого року.

Сірі були осінні дні і сіре було небо над ними, але коли прийшов цей ранок, він був ясний двома найкращими кольорами. Це були кольори прапора, про який батьки мріяли довгі - довгі роки. В листопадовий ранок цей прапор сказав Містові і Світові про здійснення мрії. Його мова була пророчиста, бо він був реальним, як само життя. Власне — він означав початок нового життя. Він означав Волю. Ту з великої літери, якій ціни не було. Прапор означав теж велику - превелику радість, і, здається, з цієї радости постала пісня.

Чомусь здається, що в цей листопадовий ранок серця всіх тих, що любили нарід і край, співали цю нову, досі незнану пісню. Бо тільки пісню можна співати тоді, коли із предивного зворушення слів не стає... А зворушені мусіли бути всі ті, що вітали Волю. Вони ж її так прагнули, так довго на неї ждали...

Прекрасною мусіла бути та пісня, що зродилася в Листопадовий Ранок. Прекрасною — і враз із тим могутньою. Бо коли чужі голоси приглушили її в місті і в Краю — вона не вмовкла. Вона зосталася в серцях, і батьки передавали її своїм дітям. Коли діти підростали, вона п о л о н и л а і засталими, вона полонила і захоплювала їх — оця Листопадова Пісня. Вони співали пісню про Волю вголос — і платили за це роками тюрми.

Платили і платять за право співати цю пісню від вісімнадцятого року аж по нинішній день. Хто перелічить усіх тих, що від того дня по сьогоднішній боролися за волю України? Їх імена не історії, а Богові одному відомі... Імена всіх тих, що хотіли ще раз піднести Червону Калину вгору. Імена всіх тих, що їм ввижався рідний прапор над Містом і Краєм. Імена всіх тих, що їм Листопадовий День був надхненням і вірою.

Досі не пощастило заспівати уголос Листопадову Пісню про Волю. Ті, що йшли, падали і зоставались на шляху. Що ж — хто йде вибоїстою дорогою — не раз спотикається й падає. Не падають тільки ті, що не йдуть, а стоять на місці. У тих, що впали — чисте сумління. Вони пішли за найшляхетнішим голосом свого серця. Вони жертвували собою для нас. Щоб у нас не згасла віра. Щоб ми не забули, куди нам треба йти.

І знов прийшов Листопадовий День. Для тих, що були байдужими або збайдужніли, він буде звичайним днем, таким, як багато інших, осінніх. Та для тих, що в них живе серце — це день великий. День, що має печать святости, бо воля є святістю. А це ж був день воскресіння Волі. А воскресіння — це надія. Якщо був такий день, він може ще раз прийти. Це залежатиме від того, як сильно люди прагнутимуть, щоб цей день прийшов. Це від людей залежить, від народу.

Можливо, в цей день прийдуть, поруч світлих, темні думки. Можливо, прийдуть думки, що ми вміємо мріяти, та не вміємо діяти. Що ж — світло і темінь завжди існують поруч. У темені б'ємося в груди, визнаючи провини вольні й невольні. Але — чи коли б не існувало те, що звемо „мріями", чи був би початок Діла? Кожне ж бо Діло з якоїсь мрії родиться...

Не знаю, яку відповідь знайде кожний, до кого прийдуть темні думки. Відповідь залежатиме, мабуть, від віри. Віри в самого себе і в народ. Коли вірить, тоді ніщо не видається нездійсненним. А чиє серце захоче визбутися віри в те, що мусить прийти ще один день, такий, як був цей листопадовий?

І знов згадка про цей день зазвучала як пісня. І то не якась тужливо - меляхолійна, а ясна, радісна пісня. В цій пісні співається про мале подільське село. Коли до нього прийшов Листопадовий День тисяч і дев'ятсот тридять дев'ятого року. Здавалось би — понура, сіра осінь це була, що її принесли „визволителі" із сходу. Здавалось би, але для „мрійників" немає понурого Листопадового Дня. Він завжди ясний. Він ясним був і для молоденької вчительки, майже дівчати.

Того дня в „радянській школі" вона розказувала про Листопад вісімнадцятого року. Розказувала так просто, як казку. Але мрійники діти вірять у казки. Від серця розповідь — пісня плила, до дитячих сердець потрапляла. І діти задивились у візію, заслухались. А коли година нібито „навчання" — на ділі ж листопадової розповіді — скінчилася, діти з кляси вийшли і кудись подалися. Навпроти школи церква стояла. Зачинена, бо не неділя була, день „звичайний". Тож перед порогом, під осіннім небом листопадовим, діти клякнули. А коли знов до кляси повернулися, найвідважніший хлопчик сказав: „Ми ходили молитися за Україну. Щоб вона була така, як у тому році, що про нього ви розказували".

Така була пісня дитячих сердець у Листопадовий День тридцять дев'ятого року. А ходили тоді по країні терор, жах і зневіра... Ходили, але Листопадової Пісні приглушити не змогли. Бо пісня про Волю живе так довго, доки б'ються живі людські серця. А ми ж живемо — і хочемо жити.

... Осінній день став на порозі. Ніби звичайний день. Та ні — він прийшов розспіваний. Він приніс нам найкращу з пісень — Листопадову. Нашу пісню пісень.

ПОМЕР КОМПОЗИТОР В. НАХАБІН

Харківський композитор і диригент Володимир Нахабін, уродженець села Шарівці на Харківщині, помер на 57-му році життя. Він написав багато творів для фортепіяна, дві симфонічні сюїти, „Українське капріччо", чотири балети, тематично далекі від України, писав музику до кінофільмів. Похований 23 жовтня у Харкові.

Мирон Заклинський

ОДНА З УТЕЧ

(3)

Тоді я довідався, що нашим львівським організаціям заборонили москалі всяку діяльність. Про видавання часопису не могло бути й мови. Над визначними нашими діячами збиралися хмари. На початку вересня, як тільки москалі зайняли Львів, прийшли були до московського губернатора, побіч висланців інших груп населення, також наші представники. Коли вони заявили, що репрезентують українське населення Львова, губернатор повівся супроти них ворожо і заявив, що за „мазепінство" буде вішати.

З тієї ж розмови я довідався, що галицькі кацапи дуже внадилися до представників влади. Очевидно, вони роблять доноси і приготовляють списки наших видатніших діячів. Невесела була це дійсність і ще сумніші вигляди на майбутнє.

Служниця повідомила, що прийшов якийсь москаль з суду і хоче бачитися з паном Ст. Здивований пан Ст. вийшов до нього. Виявилося, що то прийшов на відвідини п. Розсуда, знайомий пана Ст. з Наддніпрянщини, військовий урядовець. Зі судом він не мав нічого спільного, то лише служниця не дочула. Це був несвідомий українець, але його тягнуло до своїх.

Гість говорив доволі чистою українською мовою про війну, про подвиги московської кінноти — донців і кавказців. Оповідав з гордістю, як відділ кавказців заатакував був в одній битві мадярів і давай рубати їх шаблями. Мадяри покидали зброю, попідносили руки вгору і закричали: „Плєн! Плєн!" А кавказці на те: „Какой плєн? Нікакова плєна не может бить!" і вирубали їх усіх.

Неприємно вразило нас, що пан Розсуда так тішився удачами московської армії, вважаючи її за свою.

Балакучий гість незабаром відійшов. Ми були раді тому, бо в його товаристві мусіли розмовляти обережно.

„Таких, як він, — пояснював мені пан Ст. — в московській армії багато. Хоч національно несвідомі, вони інстинктово горнуться до всього рідного. По селах збирали вони книжки з читалень „Просвіти". У Львові, зараз у перших днях, як його зайняли, купували в книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка твори нашої літератури. Викупили ввесь запас „Кобзаря" з різних часів і видань, ще поки влада запечатала ту книгарню — за порадою місцевих кацапів."

*

У перших двох днях Різдва справа мого приміщення у Львові не рушила з місця. Я пересиджував здебільша у тої сторожихи, де передягнувся. Ходив також для орієнтації по місті і все ще дивувався, яке воно подібне до мирного, серед яких вигід, розваг і спокою живуть тут люди, хоч і не всі. Вистави крамниць сяють, повні всяких витребеньків, по хідниках походжає елегантно одягнена публіка і ні трохи тим не переймається, що серед неї так багато московських старшин. Каварні ярко освітлені і повні людей. Кіна і театри переповнені. Якщо вояки в Карпатах знали б, як вигідно і безжурно живуть і забавляються мешканці міст у запіллі, куди важче було б їм видержувати тверде воєнне життя в постійній небезпеці, серед морозів, часто напів голодними. Добре, що не знали!

Третього дня свят примістив мене пан Ст. у канцелярії адвоката Евина поблизу Ринку. Той адвокат утік від москалів до Відня. Була в нього гарна книгозбірня. Тож від ранку до вечора сидів я за книжками.

За кілька днів замешкали в тій канцелярії ще два стрільці з нашої стежі. Тоді було нам весело, але не на довго. На другий день сторож почав допитуватись, що то за люди ночують у канцелярії, чи мають вони документи. Йому, мовляв, наказали пильнувати, щоб не було в кам'яниці чужих людей. Пан Ст. знайшов нам негайно інше приміщення — у віллі на краю міста, коло Кайзервальду. Мешкання в тій віллі було, на наше щастя, лише одне. Сторожа там не було. Жили ми вп'ятку, бо прийшли ще два стрільці. Половина нашої стежі.

Незабаром товариство розійшлося. Два стрільці поїхали додому, а другі два знайшли собі працю і перенеслися. Я не бачив покищо причини шукати праці. Тоді можна було вижити у Львові без труду, бо управа міста зорганізувала для біднішого населення дешеві кухні. Я засів за вивчення англійської мови.

Львів відрізнявся від передвоєнного головно тим, що скрізь по його вулицях вешталися москалі в сірих шинелях. Також великі відділи москалів переїздили і переходили через місто майже щодня, в напрямі фронту. Ті маси ворожого війська відбирали львов'янам надію на перемогу Австрії і Німеччини. Вивіски над усіми крамницями, раніше польські, стали московськими. Приїжджі з Московщини купці повідкривали у Львові чимало крамниць, уладивши їх по-своєму: одвірки і виставові рами помалювали на синьо і у вікнах повиставляли бляшанки з рибними консервами.

На мурах Львова появлялися оголошення військових і цивільних урядів. Раз прочитав я оголошення, яке дуже мене зацікавило: полоненим санітарам заборонялось виходити з казарм у місто. Винуватцям погрожувано висилкою в табори східнього Сибіру. Отже, наша стежа мала щастя, якого не мали пізніше полонені стрільці.

Ще тої ж зими почали москалі переводити арештування серед наших діячів. Одним із перших попав у тюрму д-р В. Охримович. Арештованих вивезли до Росії.

Жив я у Львові аж до весняного німецько-австрійського наступу, внаслідок якого у червні 1915 р. звільнено місто від москалів. Тоді постала у Львові станиця УС-Стрільців. З першим транспортом я виїхав до стрілецького Коша і звідтіля — на фронт.

(Кінець)

ЩЕ ТІЛЬКИ 16 ДНІВ ДО ВЕЛИКОЇ МАНІФЕСТАЦІЇ ЗА ВОЛЮ УКРАЇНИ, ЩО ВІДБУДЕТЬСЯ В МЕДИСОН СКВЕР ҐАРДЕН В НЮ ЙОРКУ В СУБОТУ, 18 ЛИСТОПАДА 1967 О ГОД. 10-ІЙ ПЕРЕД ПОЛУДНЕМ З НАГОДИ ПЕРШОГО СВІТОВОГО КОНГРЕСУ ВІЛЬНИХ УКРАЇНЦІВ. ПЛЯНУЙТЕ СВОЮ УЧАСТЬ У ЦІЙ ПОДІЇ.

Дітройт, Міш.

ЮВІЛЕЙНІ СВЯТКУВАННЯ 25-РІЧЧЯ УПА

В суботу 14-го жовтня, українська громадськість Дітройту врочисто відсвяткувала 25-річчя постання Української Повстанської Армії Ювілейним Бенкетом в репрезентативній залі Кобо Гол. Підготовкою бенкету занявся Ювілейний Комітет, який очолив б. старшина УПА, мґр Богдан Крук-Мелодія. Широкий Почесний Комітет, в склад якого ввійшли чільні представники американського політичного світу та представники українського зорганізованого життя в Дітройті, очолив від українців Кир Ярослав Ґабро, єпископ Шикаґо, а від американців Джордж Ромні, губернатор стейту Мишиґен. Ця імпреза, в якій взяло участь приблизно 500 осіб, зробила імпозантне враження на всіх присутніх, а численним чужинцям показала нашу зорганізованість, відданість високим ідеалам та державно-творчу зрілість.

Ювілейний Бенкет започатковано внесенням прапорів ветеранських і молодечих організацій та впорядкованим вмаршом почесної президії на естраду. Американський гимн відспівала п-ні Христя Липецька, а український підхопила ціла авдиторія.

Голова Ювілейного Комітету, мґр. Богдан Крук відкрив святкування словом, в якому пов'язав героїчність подвигів УПА з діями безперервної боротьби українського народу за самостійність. Він попросив до слова о. шамбеляна Михайла Бохненка, пароха укр. кат. церкви св. Івана Хрестителя в Дітройті, який провів молитву та поблагословив вечерю.

Ведення дальшої програми перебрав на себе мґр. Б. Федорак, представник вихованої вже тут української ґенерації, віце-президент великої промислової американської компанії, а в українському суспільному житті голова місцевої станиці АП-АБН та Української Секції Республіканської Партії. Він бере активну участь в американському політичному житті, де здобуває багато прихильників для української визвольної справи. Він попросив присутніх вшанувати 8-му річницю трагічної смерти Провідника Українських Націоналістів, Степана Бандеру, який є третім з черги, після Симона Петлюри й Євгена Коновальця, українським провідником, замордованим Москвою. Присутні вшанували його пам'ять однохвилинною мовчанкою.

Головну доповідь в англійській мові виголосив генерал Лестир Скене Борк, б. дорадник американського уряду в Національному Китаї, а тепер голова Економічного Клюбу в Дітройті. Ген. Борк знаменито зорієнтований в національних проблемах Східньої Европи, в тому числі й України, та стоїть на безкомпромісових принципах самовизначення. Знає добре про дії УПА та вважає їх слушними аспіраціями українського народу до волі. Обзнайомлений добре й з комунізмом, бо, як дорадник при уряді Чіянґ Кайшека, вишколював спеціяльні з'єднання для боротьби з комунізмом. В сьогоднішній складній світовій ситуації бачить можливості державного відродження України, яке на його думку конечне, з огляду на світову стабілізацію.

Святочну доповідь в українській мові виголосив ред. Данило Чайковський, якого представив мґр. Василь Щербій, голова 10-го Відділу ООЧСУ. Це визначний суспільно-громадський діяч, керівник ресорту інформації в уряді Ярослава Стецька, довголітній політичний в'язень німецьких концетраційних таборів та довголітній головний редактор „Шляху Перемоги". Ред. Чайковський з'ясував поодинокі епізоди боротьби українського народу до волі, протягом другої половини XIX століття та після березня 1917 р., коли то спалахнула всенародня революція і коли народні маси та з'їзди ставили вимогу державности на Україні. Після упадку збройної боротьби на зміну прийшли дії УВО і ОУН. Українські революціонери не були осамітнені, з ними стояв український народ. Актом 30-го червня, 1941 року, проголошено програму української нації стати господарем на власній землі. До боротьби стають маси українського народу. Твориться підпільний уряд, а український нарід розуміє, що тільки в боротьбі виникне українська держава. 13-річна боротьба УПА є доказом, що український нарід має бажання до боротьби за волю. Москва мусіла поборювати УПА всіма підступними засобами, включно зі союзом трьох держав. В 25-річчя створення УПА можна лише підтвердити безперервність боротьби українського народу до волі, яка в різних формах ведеться по сьогоднішній день. Та демократичний світ глухий на боротьбу України й інших поневолених народів.

Від військовиків вітав учасників УПА ген. пор. Олександер Вишнівський, співтворець Визвольних Змагань 1917-1920 років та учасник Першого Зимового Походу.

Оваційно вітали присутні представників Конґресу ЗДА, які своєю участю звеличали ювілейні святкування. Від амер. Сенату говорив сенатор Роберт Ґріффін, якого представив мґр. Богдан Федорак, згадуючи про всі його дотеперішні акції і дії для добра української визвольної справи. Конґресмен Джан Д. Діґґель, якого представив інж. В. Тустанівський, а який знаний вже серед української громади, як ревний прихильник української державности, виступав, як представник Палати Репрезентантів.

Стейтову леґіслятуру заступав Антоні С. Ліката, який передав також привітання і від Роберта Волдрона, провідника республіканської більшості в Мишиґенській Леґіслятурі.

З інших достойників американського політичного світу присутніми були: Віллієм Міллікен, діючий губернатор стейту Мишиґин, Віллієм МекКлаклен, віце-през. Стейтового Центрального Комітету Респ. Партії, Метью Джемісон, командир Амер. Леґіону, а з дипломатичного світу д-р Генрі Кезвел, генеральний консул Норвеґії.

З представників національних груп приявними були: Мельвіна Ебоні, директор національностей при Демократичній Партії, Ільмар Гайнару, директор національностей при Республіканській Партії, Сіґурдс Рудзітіс, голова Комітету Поневолених Народів і Оскар Дексніс, голова Латвійського Об'єднання.

Громадські організації заступлені були численними представниками.

Бурхливими оплесками вітали присутні б. вояків УПА, яких представив інж. Юрій Тис-Крохмалюк. Крім мґр-а Б. Крука, голови Ювілейного Комітету, присутні були: Роман Андрушків, Володимир Каськів, Григорій Костюк, Евген Пліхота і Петро Мицак.

Проєкт резолюцій відчитав мґр. Богдан Федорак, які присутні прийняли через аклямацію. В резолюціях стверджено непохитність боротьби українського народу за волю. Він відчитав також привітання, яке переслав Ювілейний Комітет в Дітройті для відзначення 50-річчя Укр. Нац. Революції і Відродження Укр. Державности. Привіт від Головної Управи УНС передав інж. Іван Ващук, головний контролер.

На мистецьку частину програми зложився виступ Капелі Бандуристок при Осередку СУМА ім П. Орлика ,під мист. кер. Петра Потапенка, яка відспівала в'язанку народніх і повстанських пісень і закінчила свій виступ американською піснею „Амеріка де Бютіфул".

Заключним словом голова Ювілейного Комітету, мґр. Б. Крук-Мелодія, подякував всім присутнім і виконавцям.

Молитвою до Пречистої Діви Марії, опікунки Української Повстанської Армії, яку провів о. д-р Володимир Ґавліч, ЧСВВ, та благальною піснею „Боже Великий Єдиний . . ." закінчено багату та різноманітну програму вечора.

Підготовка Ювілейного Бенкету спочивала в руках Ділового Комітету, з якого мґр. Богдан Федорак відповідав за зовнішню сторінку, мґр. Михайло Дужий за внутрішньо - організаційну ділянку, мґр. Василь Щербій за програму, ред. Петро Рогатинський за інформацію, а п. Пилип Сотник за фінансову сторінку.

Ювілейний Комітет в свою програму, включив також збірку крови для ранених вояків американської армії у В'єтнамі, яку на цілу Америку очолив мґр. Б. Крук. Перша збірка в Дітройті 6-го жовтня дала вже кількадесять півлітрів крови для Американського Червоного Хреста. Акцію цю переводиться до кінця біжучого року.

Ювілейний Комітет перевів також збірку фондів на видання історії УПА в англійській мові. Збірка увінчалась повним успіхом, бо зібрано вже дві тисячі дол.

В. Тустанівський

ВІДКРИТО УКРАЇНСЬКИЙ ІНТЕРНАТ В МЮНХЕНІ

Товариство „Рідна Школа", яке було основане 2-го березня 1966 одинадцятьма установами і при співпраці обох наших віроісповідних Церков, розпочало підготовчу працю заснування Українського Інтернату в Мюнхені для учнів гімназії та середніх фахових шкіл з цілої Німеччини в 1966 р. Одначе з огляду на технічні трудноші та перешкоди Товариству вдалося відкрити свій Інтернат у Мюнхені щойно в шкільному році 1967/68.

Відкриття Інтернату наступило 3-го вересня. До Мюнхену прибули зголошені з різних провінцій Німеччини, а також і з Франції, українські учениці й учні — числом 16. Святочне відкриття відбулося 9-го вересня. В ньому взяли участь, крім членів Управи Товариства „Рідна Школа", також Апостольський Екзарх для українців - католиків у Німеччині Єпископ Кир Платон Корниляк, останній передвоєнний секретар Т-ва „Рідна Школа" у Львові д-р Мирон Коновалець, ректор Українського Вільного Університету проф. д-р Василь Орелецький, секретарка Гол. Управи ОУЖ п. Ірина Леник, Ігуменя німецького Ордену „Енґліше Фройляйн" (у яких інтернаті „Санта Марія" знайшли приміщення наші учениці), представники деяких німецьких установ та українського громадянства — пол. Микола Стечишин та інж. Євген Гарабач.

Український Інтернат має два відділи: хлоп'ячий (приміщений у німецькому інтернаті для хлопців при Авенаріусштрассе 13) та дівочий (при Пляпеґґерштрассе 4-6). Оба відділи є автономні. Керує ними проф. Володимир Максимович. Настятелькою дівочого відділу є вчителька-практикантка Ірина Драчинська. Всіх учнів в обох частинах приїхало на початку шкільного року 16 (8 хлопців і 8 дівчат).

Мешканці Українського Інтернату відвідують, як ми вже про це інформували наше громадянство, німецькі державні школи, а додатково дістають знання з усіх предметів українознавства в Інтернаті. Закінчуючи німецьку гімназію, кожний мешканець Інтернату може одержати в той спосіб також знання українського матуриста.

Теперішні учні Інтернату ходять до кількох гімназій у Пазінґу і Ґрефельфінґу. Одна учениця студіює мови в Міській Школі Мов, а один юнак є студентом консерваторії. Також у наступному шкільному році мають бути прийняті до Інтернату нові учні різних гімназій та середніх і вищих фахових шкіл.

Зголошення до Українського Інтернату на рік 1968/69 приймаються вже відтепер і продовжуватимуться до кінця січня 1968 року. Всі бажаючі повинні прислати письмове зголошення на адресу Т-ва (Мюнхен 2, Дахаверштрассе 9/II), подаючи, до якої кляси учень ходить, з яким успіхом учиться, чи школа, в якій тепер навчається, є державна, чи приватна. Кандидати до першої кляси гімназії (цебто учні, які в цьому році ходять до 4-ої або 5-ої кляси фольксшуле) мусять уже відтепер готовитися до вступного іспиту, що його при вступі до гімназії мають приписово здавати. Іспити відбуваються перед закінченням шкільного року 1967/68.

До Інтернату можуть бути прийняті також учні з-поза Німеччини. Оплата за Інтернат визначується згідно з господарськими спроможностями батьків дитини.

За Управу Товариства „Рідна Школа":

Проф. Степан Шах в.р.
голова
Вол. Леник в.р.
секретар
Проф. Вол. Максимович
префект Інтернату

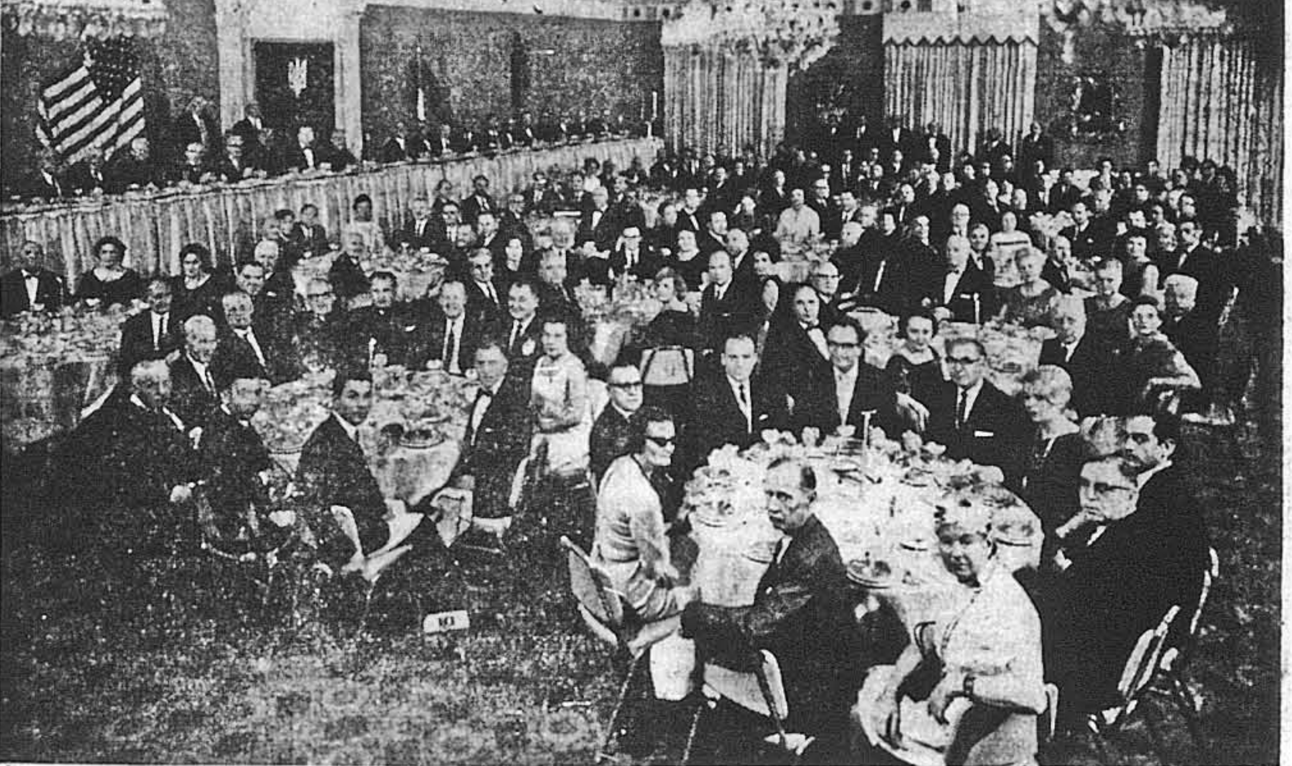
Відзначили 25-ту річницю створення УПА

Честер, Па. — у суботу 28 жовтня відносно невелика українська громада з цього міста і з околиць зійшлась у залі Українського Католицького Горожанського Клюбу на бенкет для відзначення Срібного Ювілею УПА. На бенкеті було понад 200 осіб, в тому о. мітрат Омелян Мицик від УАПЦеркви, о. П. Липа від УКЦеркви, до 30 осіб сиділи за почесними столами, як представники різних установ. Короткі доповіді виголосили: українською мовою Леонід Полтава, англійською — професор коледжу Ля Саль у Філядельфії Остін Епп. Голова місцевого Відділу ООЧСУ інж. Андрій Забродський, який відкрив бенкет, по-мистецькому прочитав уривок з роману Уласа Самчука „Чого не гоїть вогонь", на тему УПА. Бенкетом провадив Володимир Корчинський. Всч. Отці провели відповідні молитви. Пам'ять загинулих Героїв УПА була вшанована однохвилинною мовчанкою.

САБОТУЮТЬ ВЛАСНУ ПРЕСУ

Раз-пораз „Літературна Україна" друкує вістки про те, що та газета не доходить до читачів в різних місцевостях України. У числі з 17-го жовтня в замітці „І знову скарги", між ін., в кінці читаємо: „Редакція чекає від Міністерства зв'язку УРСР, що, зрештою „Літературна Україна" надсилатиметься всім передплатникам акуратно і вчасно". Ці „чекання" тривають роками, бо „міністерство" навмисно утруднює розповсюдження преси навіть зросійщеною українською мовою в УССР.

Бенкет-зустріч в Ню Йорку у 50-річчя Української Національної Революції

Як уже інформовано в попередньому числі „Свободи", в неділю 29-го жовтня в Ню Йорку в готелі Статлер Гілтон відбувся бенкет у 50-річчя Української Національної Революції, в якому взяли участь президент Української Народної Республіки в екзилі Микола Лівицький, віце-президент проф. Микола Степаненко, голова Виконавчого Органу УНРАДИ д-р Атанас Фіголь, Архиєпископ Української Православної Церкви в ЗДА Владика Мстислав, канадійський сенатор проф. Павло Юзик та багато репрезентантів карйових та місцевих організацій і установ. На фото — вид на залю з гостями під час бенкету.

Клівленд, Огайо

312 ДІТЕЙ ПРИЙШЛИ ДО РІДНОЇ ШКОЛИ

Як і щороку, з Богом розпочала працю Школа Українознавства при Товаристві „Рідна Школа", у Клівленді, Огайо. Веч. о. Роман Цегельський відправив Богослужбу і дав відповідне „поучення дітям" у церкві-каплиці св. Йосафата, а директор школи, Олена Дуб, зібрала присутніх на інформаційні сходини в церковному приміщенні. Вона від себе й учительського Збору закликала учнів і батьків до співпраці зі школою, представила нову вчительку Стефанію Фік та прочитала шкільний правильник. Новизною навчального року 1967-68 є відкриття підготовчої кляси - дошкілля для дітей між 5 - 6 рр. життя. Після офіційної частини відбулися вписи до школи та іспити для привативстів.

Таким учителям приділено й віддано під опіку кляси: Сузанна Телішевська — перша кляса, Катря Шокалюк — друга А, Стефанія Городиська — друга Б, Михайлина Ставнича — 3, Зиновія Крук — 4, Софія Малиновська — 5, Олександра Ковальська — 6 А, Ярослава Барнич — 6 Б, Анна Мичковська — 7, Стефанія Фік — 8, Стефанія Демчук — 9, Володимир Смаль - Стоцький — 10, Василь Іванчук — 11-та кляса.

В суботу 16 вересня відбулося вже нормальне навчання. В школі було присутних 312 дітей — рекордна кількість в історії дотеперішніх щорічних стартів цієї школи. Але все ще є дуже багато наших дітей поза Рідною Школою!

Т-во „Рідна Школа", що працює згідно з системою Шкільної Ради УККА, організує вишкільні педагогічні курси, з метою поглибити знання українознавчих наук у дотеперішніх випускників цієї й подібних шкіл, та підготовити нові кадри рідношкільних учителів. Приймається на курси абсольвентів шкіл українознавства і студентів університетів. Можуть бути прийняті теж кандидати з кожної іншої професії й метрикального віку, які добре знають у слові й письмі українську мову. Зголошення приймаються телефонічно в вечірніх годинах на числа: ON(tario) 1 - 76440, або SH(ady) 1 - 7753 — до 24-го жовтня включно.

Увечері 24-го жовтня, о год. 7-ій, у пластовій домівці, при вул. Кенлворт, Клівленд 13, відбудуться інформативні сходини для курсантів.

В суботу 4-го листопада на передмісті Клівленду - Вестлейк, у залі Ваґнерс Кантрі Корнер, 30855 Сентер Рідж Ровд, відбудеться Велика Рідношкільна Забава, з презентацією абсольвентів рр. 1966 і 1967. Аранжером буде учитель Василь Іванчук. Початок імпрези: год. 8.30 вечером. Треба сподіватися, що широка рідношкільна громада потрактує цю важливу спробу „Рідної Школи" так само, як і щорічну „Ялинку".

О. Гайський

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

(Що пишуть комуністичні газети в Україні)

ПРАЦІ УКРАЇНСЬКОГО СКУЛЬПТОРА

Житомирський скульптор Микола Тригуб працює, або змушений працювати останні місяці особливо „ударно". Він виліпив кілька бюстів Лукіяна Табукашвілі — грузинського комуніста, скульптурну композицію „На привалі" — про кінноту Будьонного, „тепер закінчує погруддя В. Леніна", а в кінці вістки в „Радянській Україні" з 21 жовтня згадано, що він працює ще й над пам'ятником „На сторожі жовтня". Справжній розвиток українського мистецтва!

РЕСТАВРУЮТЬ БУДОВУ ОПЕРИ В ОДЕСІ

„Тепер завершується реставрація цієї унікальної споруди. Сцена устаткована багатопрограмним управлінням, вперше впроваджується апаратура кондиціонування повітря. Зал для глядачів сяє позолотою, скульптурою і живописом, як справжній храм мистецтва і краси". В тім же числі „Радянської України" з 24 жовтня сказано, що йтимуть там „нові балети" російського сучасного композитора С. Прокоф'єва...

„ОРИГІНАЛЬНИЙ БУДИНОК"

„Семенівка, Полтавської області. Недавно тут здано перший експериментальний 16-квартирний будинок. У кожній із кватир б'ють мініятюрні фонтанчики. В одній з стелі, в іншій — з підлоги. З ванн пороблено маленькі басейни. На стінах, замість штукатурки, Миргородське будівельне управління рекомендує мешканцям вирощувати грибки. Комісією будинок прийнято. В будуправлінні всі задоволені. Тільки чомусь мешканці не задоволені". („Перець", серпень 1967).

Дітройт відзначає 50-ліття Української Національної Революції

Дітройт, Миш. (В. П.) — Накреслені пляни Ювілейним Комітетом для відзначення 50-ліття Української Національної Революції в Дітройті систематично реалізується. Окремі комісії підготовляють деталі ювілейних відзначень, а святкування історичних дат України 1917 і 1918 рр. проходять під знаком громадської консолідації. Святкування 50-ліття відновлення Українських Збройних Сил та 25-ліття УПА відбулись гідно та святочно.

У зв'язку з цілістю підготови та відзначень президія Ювілейного Комітету видала слідуючий комунікат:

КОМУНІКАТ

Управа діючих на терені великого Дітройту відділів УККА, а саме Метрополітального і Дітройт - Схід і Гемтремк, покликали в дні 14-го червня 1967 до життя Ювілейний Комітет для відзначення 50-ліття Української Національної Революції і проголошення Української Державности.

Членами цього комітету стали представники громадських організацій, членів обидвох відділів УККА.

Президію Комітету вибрано в складі: інж. Василь Колодчин — голова, інж. Володимир Тустанівський — містоголова, Петро Трепет — містоголова, Василь Папіж — секретар, Мартин Новаківський — прот. секр.

Для підготови ювілейних святкувань покликано ділові комісії: а) програмову, голова д-р Василь Витвицький, б) пресово - інформаційну, голова Петро Рогатинський, в) господарсько - фінансову, голова інж. Микола Кунинський.

Згодом зорганізовано окрему комісію для відзначення Українських Збройних Сил впродовж 50-ліття, у склад якої входили представники комбатантських організацій. Головою став інж. Петро Миколенко. Ця імпреза відбулася 8-го жовтня 1967.

Для відзначення 25-ліття постання Української Повстанської Армії утворився раніше окремий комітет під головуванням мґ-ра Богдана Крука-Мелодії, і він у повній згоді з нами підготовив на день 14-го жовтня ц.р. ювілейний бенкет.

Наступною імпрезою була пресова конференція для англомовної та чужомовної преси. Конференція відбулася 27-го жовтня 1967, в Дітройт - прес Клюбі за участю д-ра Бориса Мартоса, колишнього прем'єра Уряду УНР. З рамени Ювілейного Комітету конференцію підготовив д-р Денис Квітковський.

Завершенням цілости відзначення стане Велика Святочна Академія у 50-ліття проголошення Української Державности, що відбудеться у Форд Авдиторії 28-го січня 1968 року.

Ювілейний Комітет, зложений із представників усіх громадських організацій, що визнають повну незалежність України своєю остаточною метою, закликає українську громадськість великого Дітройту до одностайної посиленої дії для об'єднання усіх наших творчих сил на добро української визвольної справи.

За Президію Ювілейного Комітету:
Василь Колодчин
голова
Василь Папіж
секретар
Петро Рогатинський
прес.-інформ. референт

Московський шовініст нападає на мистця з УССР

Київ. — Ще в 1961 р. в Москві було видано поштову марку на честь 100-річчя Т. Шевченка, з дня смерти поета, яку запроєктував мистець Леонід Бойко з Києва. На тій марці є український і російський написи та зображено „Кобзар" Тараса Шевченка, на якому написано „Кобзар", а не по-російському „Кобзарь". Тепер московське видавництво „Связь" випустило книжку В. Карлінского „Марка зовет в путь", в якій автор нападає на мистця Л. Бойка, мовляв, він навмисне не написав м'якого знаку в слові „Кобзар", щоб підкреслити українськість Т. Шевченка та ввести в облуду людей, нібито „Кобзар" був уперше виданий українською мовою. Московський шовініст твердить у тому виданні, що вперше „Кобзар" вийшов російською мовою. У відповідь „Літературна Україна" з 24-го жовтня опублікувала статтю „Випадок, вартий співчуття", в якій доказано, що на відображеній на поштовій марці СССР книжці таки має бути український напис „Кобзар" та що ця книга Т. Шевченка була вперше видана таки українською мовою: „Ставимо до відома В. Карлінського і видавництву „Связь", що перше видання „Кобзаря" Т. Г. Шевченка (1840 р.) було здійснено Українською мовою, а не в російському перекладі, як то вигадав В. Карлінський".

Члени СВУ пікетували московський хор П'ятніцького в Торонті і московський цирк в Ню Йорку

В Торонті

15-го та 16-го вересня московський хор „П'ятніцького" давав свої концерти в залі Раєрсонівського Інституту в Торонті. Члени СВУ не пропустили цієї нагоди і масово пікетували московські показухи, за якими криється комуно - московська пропаґанда в інтересах московського диверсійного підступу в ЗДА і в Канаді. В Торонті члени СВУ з чисельними транспарентами роздавали тисячі листівок проти московського колоніялізму англійською і французькою мовами, не лише тим, що йшли (або вірніше — їх заманювали „осяги" московського мистецтва), а також тисячам, які проходили чи проїздили вулицями. Хор П'ятніцького потерпів фіяско, бо заля світила пусткою, а публіки було понад пару сот, серед яких більшість були духово скалічені старі і беззубі кравчуківці жертви московської пропаґанди, невелика кількість російських еміґрантів і деяка (найменша) кількість новітніх українських зміновеховців. Перед початком програми дійшло до того, що московські охоронники, побачивши пусту залю, виходили на вулицю зі жменею квитків та намагалися роздавати безкоштовно, щоб хоч трішки заповнити крісла публікою, але прохожі відмовились брати квитки.

Якщо в ЗДА відомий Юрок спроваджував совєтські мистецькі ансамблі, театри, хори й інші групи, то цим разом в Канаді зайнялась цією диверсією недавно заснована спілка — „Д.К. Атракшонс Лтд.". Спілка складається з п. Довгополюка, який належить до ТОУК та п. Климкова, який належить до Філії УНО у Вінніпеґу. Ця „спілка" вже мала на гастролі хор Верьовки з Києва та хор П'ятніцького з Москви, які виступали в Канаді.

СВУ в Канаді своїми акціями, пікетуваннями, маніфестаціями під час московських показух викриває при кожній нагоді мету московського колоніялізму і її „культурні" обміни. Про всі попередні акції СВУ друкувались вісті широко в англомовній, французькій і українській пресі, подавалося в радіо і в телевізії, і цим популяризується українська справа серед чужого світу.

В Ню Йорку

Після широко - закросної реклями в телевізії, радіо і в пресі про приїзд з Москви до Ню Йорку „Московського цирку", нарешті 4-го жовтня в театрі Медісон Сквер Гарден о год. 7.30 вечора відбувся перший виступ москалів з своїми цирковими точками.

Члени СВУ в Ню Йорку при співпраці з організацією Американці за Визволення Поневолених Народів (АВПН) за день перед виступом цирку вирішили пікетувати виступ москалів, як нагоду виступу проти московського колоніялізму.

4-го жовтня після праці на фабриках прибули в 7-ій годині вечора члени СВУ до Медісон Сквер Гардену з транспарентами і листівками проти культ-обміну. Тому, що дозволу не мали від поліції на цю акцію, то поліція заборонила носити біля входу транспаренти, але листівки біля дверей і навколо театру дозволили роздавати. Ще перед початком вистави, комуністичні активісти теж стояли біля входу і роздавали свої листівки, в яких закликали американців їхати до Вашинґтону для масової маніфестації проти війни у В'єтнамі.

Активний діяч організації АВПН, приятель українців пан Луїс Гаррісон разом з членами СВУ стали коло кожних дверей входу до театру та вручали листівки всім тим, що йшли до театру, а інші роздавали публіці на вулиці. З одного боку члени СВУ роздавали тисячі листівок, а з другого роздавали наші вороги, комуністичні відпоручники: вони проти війни у В'єтнамі, а ми (СВУ) за підтримку війни у В'єтнамі проти комуністичної аґресії, проти русифікації не-російських народів, проти „культ - обміну" і ін.

О 8-ій годині вечора роздано було тисячі листівок СВУ і АВПН. Московські охоронники (КҐБісти) в цивільнім вбранні підходили до наших пікетувальників, брали по декілька листівок і ховали в кишені, очевидно як документи з метою інформувати в Москві про те, що українські націоналісти разом з американцями пікетували їх вистави.

Окремо тріба підкреслити, що наш приятель з АВПН пан Луїс Гаррісон продовжував цю акцію в п'ятницю 6-го жовтня біля Медісон Сквер Гарден і 9-го жовтня пікетував „Московський цирк" та в останній день виступу „Московського цирку" в неділю 15-го жовтня. Разом за всі ці виступи „Московського цирку" роздано листівок СВУ і АВПН коло 8 тисяч.

З Ню Йорку „Московський цирк" від'їхав до Бостону і там буде виступати з 17-го по 22 жовтня, з 24-го по 29 жовтня в Балтіморі, з 31-го жовтня по 4 листопада в Херші, (Пенсилвенія), і по іншим містам ЗДА. Бажаним є, щоб українські патріоти по інших містах, де буде виступати „Московський цирк, пікетували проти московського колоніялізму, проти русифікації України, проти терору.

При цій нагоді інформуємо українську спільноту, що члени СВУ, як український відділ при АВПН разом з іншими національностями влаштовують пікетування 4-го листопада біля Об'єднаних Націй з нагоди 50-річчя „Великої жовтневої революції. Як відомо, що Управа Об'єднаного Комітету організацій м. Ню Йорку плянує очолити пікетування 4-го листопада під час бучних урочистостей в Москві з нагоди 50-ліття т. зв. жовтня. Цю акцію потрібно виконати успішно в призначений день скоординовано всіми українцями міста Ню Йорку, зокрема, щоб разом з іншими американськими організаціями етнічних груп виконати свій обов'язок перед своїми поневоленими народами.

Відділ Преси і Інформації
ГУ СВУ

— КОРОТКІ ВІСТІ —

БРИТІЙСЬКИЙ НАЙАВТОРИТЕТНІШИЙ ДОВІДНИК „ДЖЕЙМА ВОЄННІ КОРАБЛІ" ТАВРУЄ в останньому своєму виданні рішення британського уряду скасувати літаконосці Британії й відтягти свою важку воєнну фльоту з вод Далекого Сходу. У тому виданні докладно описано зріст совєтської воєнної фльоти та приступлення в СССР до будови літаконосців з ціллю вислати їх власне на води Далекого Сходу.

46 ВІДСОТКІВ ОПИТУВАНИХ АМЕРИКАНЦІВ гадають, що Уряд ЗДА зробив помилку, коли вислав свої війська до боротьби у Південном В'єтнамі. Ці опитування перевела Аґенція Публічної Опінії д-ра Джорджа Ґеллупа. Треба пригадати, що в серпні 1965-го року тільки 24 відсотки опитуваних уважали помилкою те, що Америка вмішалася у В'єтнамську війну. 40 відсотків опитуваних не вірять, щоб війна у В'єтнамі могла спричинити світову війну, але такий самий відсоток боїться того, що з в'єтнамської війни може виникнути третя світова війна.

ДО ПІВНІЧНО - В'ЄТНАМСЬКОГО ПОЛОНУ ПОПАВ СИН АМЕРИКАНСЬКОГО АДМІРАЛА, 30-річний Джан Сидней МекКейн 3-ій, лейтенант - командир, що його літак був поцілений ворожою ракетою під час налету на Ганой. Північно - в'єтнамські власті проголосили захоплення того морсько - летунського старшини, як він встиг вискочити з горіючого літака з парашутом і впав в озеро біля Ганою. Його дідо був командантом американських літаконосців на Тихому океані під час другої світової війни, а батько є тепер головним командантом американських морських сил в Европі.

З ТЕАТРУ

Прем'єра п'єси „Недосяжні"

(Рецензія)

Фіналом відзначування 25-их роковин створення Української Повстанської Армії на Рідних Землях в 1942-му році, в Ню Йорку було поставлення 22 жовтня філядельфійським „Театром у П'ятницю" п'єса Леоніда Полтави п. н. „Недосяжні".

П'єса сильна змістом; жива дією; натхнена героїкою боротьби УПА взагалі, а зокрема її наснагою у далеких совєтських концтаборах, де вона невгнуто захищала ідею України і незавидну долю українських засланців. П'єса побудована помодерному; дія перекидається в часі і місці, що може утруднює її зрозуміння, але тим вона і подібна до славетного фільму „Доктор Живаґо" і до так багато різних драматичних і повістярських творів сьогоднішнього дня. Вона і вимагає більше інтеліґентного глядача, який би вглиблювався і вдумувався в перебіг подій, і зміг їх схопити. Часи клясики — єдности місця, часу і дії, що логічно і постійно проводилися на сцені, вже давно минули.

Щодо змісту п'єси, то він патріотичний і оптимістичний, бо і слабодухи, як лікарка зі Львова, і навіть колишні вислужники Москви, як слідчий з Полтавщини, зрозумівши свою попередню фальшиву путь, повертаються до рідного народу.

Побіч національного елементу, в п'єсі дуже сильний і момент віри в Бога, що знаходить своє завершення у передаванні срібного хрестика Зіркою сотникові „Нареченому", а згодом його поверненням Зірці сотником, як доказ опіки УПА над засланцями.

Перейдім тепер до обговорення окремих персонажів п'єси. Зірка, студентка Львівської Політехніки — тип назагал тихй, але твердий, принциповий і невгнутий, відтворений п-ю Марією Лисяк частково ще заслабо. Вона вірна ідеям революції і своєму нареченому, сотникові УПА. Її мама українська селянка, дуже добре відтворена панею Марією Степовою-Карпяк, свою силу черпає з української землі і з глибокої віри в Бога. Вона завжди прохає Божої опіки своїми гарячими молитвами; в час переслухань, в поїзді — в дорозі на Сибір і в концтаборі. І Бог її вислухує; її і її доню мов якимсь чудом звільняють зі заслання, не знайшовши ніяких доказів, дозволяють вертатися на Україну із одним застереженням, а саме, що їм не вільно жити у підкарпатській полосі. Пані Степова-Карпяк дуже природня і прекрасно зображує щиру і шляхетну українську селянку і матір.

Пані Юлія Шашаровська не віддала правильно постаті лікарки і її духової переміни із боязливої і застрашеної, льояльної трудової інтеліґентки, яка не знає, чому вона потрапила на заслання тай з цією думкою не може погодитися, — в послідовницю української визвольної ідеї, але пассивну свідому українку.

Здається, що Володимир Шашаровський лише частково відтворив свою ролю. Він був би куди краще відтворив постать чекіста - коменданта концтабору. Але його постать поета надзвичайно символічна в п'єсі. Переходячи метаморфозу від співання од Сталінові, через нездібність зрозуміти глибоку віру селянки і патріотизм упівських боїв, — згодом він складає патріотичні вірші з українською революційною тематикою. Його поезії піддержують на дусі, захоплюють других і його палкі слова згодом зміцнюють опір в других. Але сам поет душевно не видержує ні глибокої своєї власної переоцінки, ні таборового знущання і сходить з розуму. Вартовий стріляє в нього під час втечі, а тому, що його поезії такі небезпечні для Совєтського Союзу, йому не дозволяється на лікарську допомогу і він гине.

Найкраще відтворені два дальші характери в п'єсі: засланний слідчий і блотняк - злодій Богдан Паздрій чи не найвизначніший зі всіх дієвих осіб. Він слідчий з українським серцем, і за це він і попадає в концтабір, де він вповні та активно зв'язується з підпіллям. Він же виробляє важкі норми за захворілого поета; він же й рятує Зірку від блатняка-сексота та його доносів начальству концтабору. Щоб не допустити сексота донести владі про ідентичність „нареченого", бувший слідчий кидається на сильнішого блатняка і з його рук гине. Василь Сердюк як блотняк-сексот-дуже добрий.

Роля коменданта концтабору арт. Мельникові мало підходила.

Авторові цих рядків мимоволі під час самої вистави прийшло на думку, щоб це можна було зробити з цієї п'єси, коли б дати для вистави кращі за наших матеріяльні засоби, технічні ефекти, масові сцени бунтів у концтаборах, втечі упівців з поїздів, боротьби з наставниками НКВД. „Недосяжні" направду не уступали б ґрандіозності „Доктора Живаґо" або іншим американським фільмовим чи сценічним досягам. „Недосяжні" в нічому наснагою не є слабші. Це тільки відбивається сучасна доля українського патріота-поета і патріота — сценічного артиста, що їм недоступні оці засоби ефектів, які так глибоко діють на глядача, хай вони по-суті другорядні. Строї засланців в п'єсі добре дібрані. Вони такі природні і дійсні своєю нуждою і примітивністю концтаборового життя. Але поза тим усієї жорстокої дійсности, і всього героїчности бою не можливо на нашій сцені відтворити так, якби це хотілося і авторові п'єси і акторам.

В п'єсі є декілька направду сильних моментів, які при кращих технічних можливостях можна б так поставити, що глядач був би у сильній напрузі. Наприклад, втеча упівців із поїзду, що віз їх на заслання. Цей момент переживається тільки посередньо, через гурток запроторених, що глядять крізь вікна поїздового вагона. Або сцена переслуху бувшого слідчого командантом концтабору. Бувший слідчий знає всі трюки большевицького допиту і кпить собі із чекіста-коменданта, який є в розпачі, що йому не вдається розкрити „нареченого". Тут Паздрій блискуче виконує свою ролю. Цікава сцена між комендантом табору і блатняком, коли він цього останнього перемовляє на „роботу" сексота. Або при кінці п'єси, коли Паздрій кличе : „і знизу , і збоку, і знизу треба бити тиранію, щоб вона завалилась". Самої смерти Сталіна замало, бо „вони таких десять Сталінів мають", щоб гнобити народ. Драматичним є закінчення, але світляні і звукові ефекти були на прем'єрі аж надто слабі.

В розмові із знайомими мені прийшлося почути таке: „Воно чуже вже нашим дітям. І тематика, і вбогість постави їх не приманять". А мені здається що це цілком навпаки. В п'єсі немає нічого песимістичного; вона повна наснаги боротьби з ворогом кожного народу. Вона куди сильніша, як не одне, що можна бачити в американських кінах і на американських сценах. Вона, перше за все, нормальна й ідейна, без наголошування психічних збочень, чим годують і нашу молодь в атмосфері хоробливого лібералізму. І я ще раз повторюю: коли б дати „Недосяжним" ґрандіозну поставу, нею захоплювалася б і наша молодь, навіть в умовах матеріяльних пасток.

А читачів цих рядків прохаю прийняти мої завваження і спостереження, як мої чисто суб'єктивні враження із п'єси. Я ніяк не претендую на позицію професійного театрального критика.

В кінці ще декілька завваг. Українська громада повинна куди більше підтримати наших поетів, драматургів і сценічних робітників, які „проти надії сподіваються" і геройсько боряться за вільне мистецьке українське слово, яке заковане в большевії. А робітників сцени прохав би виеліміновувати до можливого такі недоліки, як спізнення (що було в Ню Йорку через запізно відчинену залю); не вживати патефону, а зорганізувати маленький хор, який би співав упівських пісень; словом, зробити все можливе в рямцях невідрадної дійсности.

Микола Чировський

Пам'яті д-ра Володимира Врецьони

Українська лікарська громада втратила ще одного свого члена. 4-го вересня помер ненадійно д-р Володимир Врецьона в Бей Шор, Лонґ Айленд. Покійний народився 11-го червня 1907 р. у Винниках біля Львова в Західній Україні. Освіту осягнув в українських львівських школах, а медичні студії закінчив у львівськім університеті в 1932 р. По відбутті ґінекольогічної спеціялізації в університетських клініках поселився він у Сколім, де практикував разом зі своєю дружиною-лікаркою аж до другої світової війни. Воєнне лихоліття пережив у Львові та на еміґрації в Кракові й Австрії, працюючи в тамошніх шпиталях. По переїзді на нове поселення в Америці він працював зразу в шпиталях, а згодом відчинив свою ординацію в Бей Шор, Лонґ Айленд.

Д-р Вол. Врецьона був від юних літ ідеалістом-пластуном і залишився ним в душі до кінця свого життя, хоч в останніх літах не мав змоги брати активної участи в громадському житті. В довоєнних роках він вложив багато ідеалізму й ентузіязму в працю для Пласту, а завдяки організаційним та провідницьким здібностям вибився на керівні позиції в Пласті. Був членом 43-го куреня ім. кн. Олега Віщого у Львові, курінним 7-го куреня УПЮ. ім кн. Лева І-го. Як старший пластун-курінним к. УУСП. „ім. бою під Крутами", згодом був членом і курінним к. УУСП. „Лісові Чорти", кошовим Львівського коша, окружним зв'язковим міста Львова, і членом Верховної Пластової Команди.

По розв'язанні Пласту в 1930 р. очолював протягом року Верховну Пластову Команду й виконував обов'язки Верховного Пластового Отамана. Він теж цілою душей працював в ОУН, в яку вложив багато посвяти й знання та протягом довгих років виконував важливі завдання. Покійний працював теж в проводах багатьох студентських організацій та був головою „Медичної Громади". В тому часі займався він теж активно спортом, був копуном й лещетарем, а теж був організатором та учасником гірських та каюкових змагань.

В Америці Покійний був членом УЛТПА, АЛТ, УНС і КЛК. Зокрема цікавився працею Українського Інституту Америки й став одним з його перших дійсних членів.

Д-р Врецьона помер передчасно на 60-му році життя, залишаючи дружину д-р Галю з Біленьких та численну родину.

В панахиді, яка відбулася 7-го вересня, взяли участь родина, численні друзі-лікарі, приятелі, знайомі та пацієнти. При відкритій домовині прощали покійного від Пласту д-р В. Савчак, а від „Лісових Чортів" інж. П. Пясецький, котрий на закінчення зворушливого прощання зложив на домовині пластовий капелюх, символ його пластування, та китицю багряних рож.

Похоронні відправи відбулися 8-го вересня в українській церкві, а потім на цвинтарі в Пайнловн. Домовину несли друзі-лікарі, а гурт приятелів під проводом мґра О. Стецури відспівав похоронну відправу. Над могилою покійного попрощав д-р С. Ворох від УЛТПА, а від найближчих друзів д-р Б. Филипчак складаючи українського чорнозему в домовину покійного. Дружній спів супроважав Покійного в далеку мандрівку, а грудка рідної землі простелила йому дорогу почерез океан в рідну, улюблену батьківщину.

В часі з'їзду лікарського на Союзівці 14-15 жовтня, 1967 р. була відправлена панахида в 40-ий день смерти д-ра Врецьона.

Д-р Б. А. Филипчак

Світова конференція Товариства за Патріярхальний Устрій Української Католицької Церкви

Крайова Управа Товариства, признаючи історичне значення Світового Конґресу Вільних Українців, який відбудеться в Ню Йорку, ЗДА, в днях від 12-го до 19-го листопада 1967 р., рішила відбути в рямцях цього Конґресу Світову Конференцію Товариства за Патріярхальний устрій Української Католицької Церкви, в понеділок 13 листопада Року Божого 1967, о год. 6-ій вечора в приміщенні Українського Інституту Америки при ч. 2, 79 вул. Е., в Ню Йорку.

Змагання за християнські і національні ідеали великих українських церковних і світських людей з минулого України, а головно Велетня релігійної і національної думки Митрополита Андрея Шептицького, великі пляни його наслідника Первоієрарха Української Католицької Церкви Блаженнішого Верховного Архиєпископа Кир Йосифа, та загальне бажання української спільноти і наше почуття співвідповідальности зобов'язують нас до підтримки і участи у СКВУ

Цей світовий форум буде великою порою і нагодою для українських організацій, товариств, інституцій, церковних і світських, всіх віроісповідань, всіх політичних поглядів — всіх українців, що дорожать долею своєї Церкви і свого Народу — могутньо заманіфестувати їхнє тверде і незахитане стремління до адміністраційної самоуправи наших Церков і незалежного Державного Правління українського народу від чужих центрів.

Українські організації, товариства та інституції солідно підготовляються до цих великих і важних днів СКВУ згідно з їхніми статутами та завданнями. Товариству за Патріярхальний Устрій, з уваги на його ціль, припав почесний обов'язок скликати Світову Конференцію вірних мирян Української Католицької Церкви. Це завдання Крайова Управа взяла на себе і в рямцях своїх скромних можливостей рішила його виконати якнайкраще.

На цій Конференції українці дадуть свідоцтво правді, що питання і проблеми їхньої Церкви, справи одного юрисдикційного Проводу Проводу Української Церкви, її український дух і характер, для них дуже важні з огляду на віднову і ріст їхнього ролігійного життя і з огляду на збереження української етнічної субстанції.

До участи в цій Конференції Крайова Управа Товариства запрошує всіх делеґатів із усіх країн, які зголосили свою участь у Конґресі.

Крайова Управа Товариства просить всіх Високопреподобних і Всечесніших Отців і делеґатів обох Америк, Представників політичних і наукових українських осередків, та всіх, кому дорога справа, до масової участи в нашій Конференції. Управа просить допомогти відбути її успішно, маючи на увазі добро Української Церкви та Народу.

На Конференції будуть інформації про стан і важні справи Церкви, запити, дискусія та виміна думок і поглядів про згадані актуальні проблеми.

Крайова Управа Товариства просить також свої відділи і мужів довір'я та загал членства взяти численну участь у Конференції, в ділових нарадах та в загальній маніфестації СКВУ і причинитися до його якнайбільших успіхів.

Крайова Управа Товариства за Патріярхальний Устрій Української Католицької Церкви

ВІСТІ З ШИКАҐО

ДІМ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ ПРИ ВУЛИЦІ ВЕСТЕРН ДІСТАВ НОВИЙ МОДЕРНИЙ ВИГЛЯД

Літом цього року закінчилися праці над відновленням і перерібкою Дому Відділів Українського Народного Союзу при В 41 - 845 Норт Вестерн Евню. Закуплений від гетьманської організації в 1940 р., той дім виконував від самих початків корисну роботу не тільки для УНСоюзу, але і для всієї Громади. В часах великого „ісходу" був переселенчим пунктом, через який перейшли сотки іміґрантів, заки найшли змогу винайняти собі окреме приміщення, що ще на початках 1950 років не було легкою справою. Кільканадцять Відділів УНСоюзу, з близько 5,000 членів, збирають там кожного тижня членські вкладки, відбувають збори, випозичають з багатої союзової бібліотеки членам книжки і т.д.

Дім, не нинішньої вже дати, вимагав основного ремонту і переробки. Тому, як тільки був сплачений морґедж з цього і сусіднього, також союзового дому, одержаний з Централі УНСоюзу, Дирекція цих домів (управляє ними головний радний УНСоюзу Тарас Шпікула) приступила до виконання будівельних праць, діставши в Централі УНС нову гіпотечну позичку. Нині цей дім уже має новий, гарний вигляд, з усіма модерними уладженнями.

ВІДІЙШОВ У ВІЧНІСТЬ

29 вересня відійшов у вічність один з активних членів Громади, кол. адвокат бл. п. мґр Степан Балух, уродженець Яворівщини, учень Перемиської гімназії, студент Львівського університету. Адвокатську практику відбував в Яворові та Чорткові. Ще як гімназист та студент права, потім як адвокатський кандидат і адвокат, працював рівночасно як культурно - освітний діяч, за що неоднократно переслідували його всякі окупанти. На еміґрації в Німеччині та після в Шикаґо уважав своїм собов'язком присвячувати час громадській праці, яку виконував із запалом і самопосвятою. Був членом Дирекції Ліґи АУП., як делеґат ООЧСУ Відд. 8., совісним платником Народного Фонду УККА, членом УНСоюзу та інших братських організацій, організатором - референтом українськох національних свят. Був людиною глибоко релігійною, характерною, патріотом - собрником, у товариському пожитті братерський, готовий допомогти кожному в потребі. Залишив у глибокому смутку вдову, троє дітей та всіх тих, що його знали і з ним працювали. В.И.П.!

ЛІКВІДАЦІЯ ЩАДНИЧО - ПОЗИЧКОВОЇ КАСИ „СИТІ СЕЙВІНҐ" ДОСІ НЕ ЗАКІНЧЕНА

Ліквідаційна акція каси „Сити Сейвінґ" в Шикаґо при 1656 Вест Шикаґо, що розпочалася ще в 1956 році на основі вказівок стейтових властей, досі, на жаль, не закінчена, хоч минуло вже понад 11 років. До липня 1964 року вкладчики цієї кількадесяти мільйонової фінансової установи отримували ще дивіденду від своїх вкладів, але коли три роки тому її остаточно замкнули і передали в руки назначених стейтом ліквідаторів, вони приймають виключно вплати від довжників за морґеджі і т. п. але не виплачують від того часу ані цента не тільки з їхніх вкладів, але навіть дивіденди. Каса, відома також під назвою „каса Менсіка", від прізвища її головного директора і вкладчика, була колись дуже популярною серед населення дільниці, густо заселеної також українськими родинами. Після зарядження Стейту Іллиной в 1956 році удалося ще декому видобути частково або й в цілості свої гроші, зохрема людям з меншими вкладами. Але багато не мало цього щастя і тому до нині очікують на звільнення заморожених вкладів, покищо без успіху. Причиною цього прикрого розпорядження стейтових властей було невідповідне господарювання грішми вкладчиків, яке тривало літами, і тому каса не могла отримати федерального забезпечення, що ґарантувало б кожному вкладчикові його ощадність до висоти 10,000 долярів. У зв'язку із частими запитами нетерпеливих ощадників про долю їх заморожених вкладів і дивіденд, компетентні стейтові власті та ліквідатори каси, дуже скупі на інформування зажурених фтрмували, що ліквідація власників конт, недавно інформували, що ліквідація каси Сіті Сейвінґ ще не відомо коли закінчиться з уваги на численні судові скарги вірителів цієї установи та потребу випродажу решти майна каси, зокрема непорушного, щоби придбати потрібну готівку. Щойно після завершення цих праць, сплати довгів (вкладчики, згідно із статутами тих кас, є членами співвласниками і не вважаються вірителями вкладчики зможуть отримати після провізоричних обчислень, всього близько 35 відсотків своїх вкладів, тобто яких 35 центів за вкладеного доляра. Про належну дивіденду не згадують ні словом. Крім того, нічого не згадують про приблизний реченець виплати тих мізерних решток.

СОЮЗ УКРАЇНОК В ШИКАҐО У СВОЇЙ ДОМІВЦІ

Окружна Рада Союзу Українок Америки під управою працьовитої голови п-і Люби Шандри та відділи СУА, 22-ий і 29-ий, відкрили свою власну домівку, що її потреба вже здавна давалася пекуче відчувати для кращого розвитку праці. Домівка міститься в домі української фінансової установи, Щадничо - Позичкової Каси „Певність", при 936 Норт Вестерн - Нвню, а її святкове відкриття в приявності численних представників організацій та гостей відбулося 24-ого минулого місяця.

З ДОПОМОГОВОЇ АКЦІЇ ЛІҐИ УАП В ШИКАҐО

Велика допомогова акція Ліґи Американців Українського Походженя в Шикаґо, розпочалася під час і триває після 2-ої світової війни. Хоча в останніх роках ситуація українських залишенців в Европі дещо поправилося, однак потреба допомоги не перестала бути актуальною, зокрема для хворих і старих у Західній Европі і в країнах за залізною заслоною, де перебувають українці. Туди далі висилається посилки, зокрема уживаний одяг та взуття, що його складають українські родини в Шикаґо. Щодо України, наших засланців у Сибірі та в Казакстані, то ті потреби існують може у ще більшій мірі, зокрема для тих, що не мають свояків чи близьких приятелів в ЗДА. На жаль, високі оплати за посилки, накладені Москвою та її вимога висилати тільки нові, невживані речі, є поважною перепоною в організуванні тієї важливої допомоги з уваги на брак грошевих засобів. Тому туди висилається тільки у спорадичних, винаткових випадках, в міру пожертв людей доброї волі. Про ці потреби ми не повинні забувати. На жаль, серед добробуту, в якому живемо, зачинаємо не пам'ятати про тих, що тієї помочі в якій-небудь формі так потребують.

В. Н.

ЧИСТКА СЕРЕД МОЛОДІ НА ВОЛИНІ

Центральний Комітет комсомолу УССР опублікував у „Молоді України" чорним шрифтом довгий перелік відставань, недоліків, промахів та перекручень, які мали, за словами тієї газети, місце у Волинському комітеті комсомолу: „Обком, міські, районні комітети ЛКСМУ покликані різко поліпшити якість навчання комсомольських кадрів і активу, підвищити рівень їх ідейно - теоретичної і практичної підготовки, постійно дбати про вдосконалення культурного і освітнього рівня комсомольських працівників і активістів". Занадто довгий список „провин" та згадки про необхідність посилити „Ідеологічне виховання" наводять на думку, що на Волині активніше запрацював КҐБезопасності.

ВІСТІ З ТОРОНТА

ДОПОВІДЬ Д-РА А. ФІҐОЛЯ. Український Студентський Клюб в Торонті влаштував в середу 18-го жовтня відкриті сходини, на яких з доповіддю виступив голова Виконавчого Органу Української Народної Республіки — д-р А. Фіґоль. Доповідь відбулася в залі клюбового стилю Торонтонського Університету „Гарт Гавз", участь в ній взяло понад 100 осіб, у більшості студенти, які по закінченню доповіді ставили різні питання, що відносилися до УНР й інших аспектів нашого національного і культурного життя в Канаді.

75-річчя ЗАСНУВАННЯ СС. ПНДМ. В неділю, 12 листопада з приводу 75-річчя заснування Сестер Служебниць ПНДМ, о год. 2-й по пол. в залі церкви св. Покрови при вул. Осінґтон-Лідс відбудеться Ювілейне Чайне Прийняття. Це святочне відмічення ювілею влаштовують відділи ЛУКЖ і УКЮ в Торонті. Віримо, що наше громадянство чисельною участю гідно вшанує працю наших Сестер між народом, так в рідному краю, як і тут в Канаді. Під час прийняття буде відповідна мистецька програма, та виступи наших найменших.

Пам'яті Єпископа-мученика. Управа Організації Оборони Лемківщини, відділ ім. комп. о. М. Вербицького, підготовляє торжественне відмічення 20-річчя смерти Єпископа-мученика Кир Иосафата Коциловського. В неділю 19-го листопада буде відправлена в церкві св. Покрови Поминальна Служба Божа з Соборною Панахидою. Опісля о год. 3.30 по пол. в Залі Українського Дому при вул. Кристі відбудеться Жалібна Академія з відповідною програмою. Численною участю, віддаймо поклін й пошану тому, хто життя своє зложив на жертівнику своєї Церкви й Народу.

НОВА МОДЕРНА ЗАЛЯ. Управа Українського Дому при вул. Кристі, спільно з управами всіх організацій, що приміщуються в цьому будинку, заплянували перебудову великої театрально-розваговоі залі що поміщувала понад 1,000 осіб. Кошти будови обраховується на приблизно 150.000. Заля буде висока на на 19 стіп, з новою і гарною стелею, новими стінами, підлогами, вікнами, з новим освітленням, а також з новою сценою. Буде мати модерний і гарний фронт, охолоджувальну систему, та при вході просторе фойе, під ним гардероби, а над ним додаткові кімнати.

ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО, влаштовують Українські Комбатантські Організації Торонта в неділю 5-го листопада о год. 3-ій по пол. в залі УНО при вул. Коледж ч. 297, з доповіддю і гарною мистецькою програмою. Сподіваємось, що цим разом чисельна участь нашого громадянства гідно відзначить Великий Листопадовий Чин та тих, що віддали життя своє за волю України.

БЕНКЕТ І ЗАБАВА. Об'єднання Жінок ЛВУ влаштовує 4 листопада о год. 6.30 веч. в залі „Українського Дому" при вул. Кристі — Бенкет і Забаву з нагоди 25-річчя УПА, 50-річчя Української Національної Революції і 100-річчя Канади. На бенкеті з промовою виступлять пані Я. Стецько і пані Марґарет Кемпбел — контролер м. Торонта. Квитки можна набувати в українських книгарнях, або в членів управи ОЖ. ЛВУ.

СХОДИНИ БУК. У вівторок 24 жовтня відбулися в приміщенні залі церкви св. Миколая у вечірніх годинах — перші повакаційні ширші сходини членів відділу БУК, на яких п. Осип Гошуляк відчитав доповідь на тему „Світовий Конґрес теології в Торонті". Доповідач брав активну участь в цьому Конґресі та в приступній формі вміло розказав про нього присутнім. На поставлені питання відповідав прелеґент і парох церкви св. Миколая — Всеч. о. д-р Б. Липський, який також, як визначний теолог, брав участь в Конґресі. Опісля порушено ще цілий ряд організаційних справ БУК, як: світовий конґрес, активізація організаційної праці, видання нових виказок для членів. Рішено постійно такі щомісячні ширші сходини членства відбувати.

ЗУСТРІЧ ГРОМАДЯНСТВА З ДЕЛЕҐАТАМИ СФУЖО відбулася в приміщеннях готелю Роя Йорк, в суботу 21 жовтня під час величавого бенкету і виставки - показу української історичної ноші від давніх часів. Вона пройшла з великим успіхом при участі 600 осіб. Додотково відбувся ще показ історичної ноші другого Дня в неділю 22 жовтня в залі УНО. За такий чудовий показ належиться признання нашим паням з СФУЖО.

В. Дідюк

СРІБНИЙ ЮВІЛЕЙ УПА НАД ТИХИМ ОКЕАНОМ

Лос Анджелес імпозантно відсвяткував своє 186-річчя існування, де й українці взяли добру участь. Ця велика митрополія ладиться переняти на себе першенство американських міст і випередити Ню Йорк. До цього великого 8-мільйонового міста почали прибувати й українці, пожвавлюючи культурне життя на далекому Заході Америки. Наша громада приготовлялася гідно відсвяткувати перший ювілей героїчної Української Повстанської Армії, обравши громадський святочний комітет, який довів справу до успішного кінця.

В неділю 15-го жовтня в залі Укранського Народного Дому вже завчасно почала метушитися молодь, а потім і дорослі почали заповняти залю. Зблизька і здалека прибували українці на цю „імпрезу-маніфестацію нашої зрілости й революційної готовости до боротьби во ім'я національних ідей поневоленої України" — як написано у відозві комітету для відзначення 25-річчя УПА.

Коли піднесли куртину, зі сцени привітав нас тризуб, а під ним напис 25-ліття УПА. Нерозкішна символічна декорація нагадала нам нерозкішне, але тверде життя в бункрах та яругах Полісся й Карпат, започатковане перед 25 роками. Символ Володимира Великого, ознака державности — це все, за що клали голови юнаки й дівчата, підлітки і нуждою загартовані селяни. Стоячи, публіка вітає прапори, наш жовто-блакитний і зоряний американський, які вносять пластуни і сумівці. Святочна тиша огорнула всіх присутніх, як задзвенів український національний гимн.

Мгр О. Веселий, як голова Українського Культурного Осередку, під протекторатом якого діяв святочний комітет, накреслив значення свята, а вставанням з місць і однохвилинною мовчанкою публіка вшанувала борців, що віддали своє життя там на святій українській землі та на чужій у концтаборах окупантів. Представленого доповідача, проф. д-ра Петра Мірчука з Ню Йорку, заля привітала оплесками.

Цей прелеґент не звичайний, бо пережив 4 роки німецького кацету і доповідь незвичайна, не писана, не читана, а живим словом виголошена. Доповідач дав силюету минулого від княжої доби, почерез татарську навалу, Козаччину, четвертий Універсал та проголошення самостійности в червні 1941 року. По першій світовій війні прийшли УВО, ОУН і інші організації, і по другій тисячлітній досвід показав, що не можна мовчати. Дороговказ був, і коли по проголошенні самостійности 1941 року прийшла німецька реакція, то наступив момент плебісциту крови. Було рішення всього українського народу всіх земель, щоб бути вільними, не коритись, і той клич заставив українську матір виряжати свого сина, бо кликала його більша мати — Україна.

У вокально-музичній частині виступила як перша пані Н. Сиволап зі сольоспівом „Айстри" Олеся, та „Розжалобилася душа", при фортепіяновому супроводі піяністки Лесі Куриленко-Вахнянин. Рясний аплявс був щедрою подякою артисткам від численної публіки. „Живи Україно у лавах УПА" — продеклямував з чуттям юнак Богдан Захарчук.

По перерві була постановка першої дії драми „Отаман Пісня" Миколи Чирського, яку виконали артисти Т-ва Акторів Української Сцени під режисурою Богдана Ґрінвальда. В. Лімонченко, А. Олексіюк, Я. Тростянецький, Г. Слюсар — це вже не аматори, вони виступають як дійсні артисти, а пані Ґрінвальта. В. Лімонченко, хлопця на причуд оригінально. І декорація сцени уміло підібрана.

Петро Б. Боян рідко показується на нашій сцені, але вже як виступить кремезний козарлюга то варто його послухати. По своїм сольоспіві „Ллється море, плеще в беріг", була нова, гарно віддана мело-деклямація „Невідомому стрільцеві-повстанцеві". Опісля ще й бодро пролунав його сольоспів „Ой, Дніпре, мій Дніпре". Супроводжала на фортепіяні пані М. Шмідт.

Десятилітня сумівка Оленка Михайлів гарно продеклямувала вірш Гетьманця.

Мішаний хор „Кобзар" під дириґуванням маестра В. Божика виконав три пісні. В пісні „Бабуся" виступили з сольоспівом п. Ю. Вибачинський та пані Н. Сиволап. Слідувала „Пісня повстанської кінноти" і „Вперед, вперед" В. Божика.

Піснею „Не пора", яку започаткував хор і підняла публіка, закінчено свято.

Декорація і оформлення сцени Б. Ґрінвальдт та Б. Гірка.

Д-р А. Вусик

Головна Управа СУА відбула річні збори

Філядельфія, (П. Б.). — У днях 7-го і 8-го жовтня ц. р. відбулись тут Річні Збори Головної Управи Союзу Українок Америки у приявності 26 осіб. Окрім Екзекутиви (6 осіб), прибули містоголови (пп. Вокер і Падох), референтки (пп. Рожанковська, Чапленко, д-р Єржківська, Душник, Пеленська, Богачевська, Ржепецька), голови Окружних Рад (пп. Шандра, Левицька, Янів, Когутяк, Дяченко, Рак,) і члени Контрольної Комісії (пп. К. Пелешок, І. Бенцаль, Муссаковська, Баб'як).

Наради розпочала голова пані Ст. Пушкар молитвою СУА. У своїй промові, що була виголошена першого дня, пані С. Пушкар намітила й розвинула потребу перебудови програми організації. До того кличе теперішній час та вимагає молодше членство. У дискусії, що зайняла майже два дні нарад, розглянено всі ділянки праці. Членки Гол. Управи дали оцінку деяким давнішим починам, як напр. Дитячим Світличкам, Музеєві Нар. Творчости СУА в Ню Йорку, Гурткам Книголюбів. Виринули нові проєкти, як створення Гуртка Прихильників Музею, поширення Бюра Суспільної Опіки на інші осередки, листування дітей із різних наших поселень і т.д. Широко обговорено потребу домівок Окружних Рад, що може здійснитись у формі винайму чи придбання будинку в осідку округи.

Другого дня нарад зложено фінансовий звіт і звіт Контр. Комісії ,які ствердили правильну господарку Централі СУА. На закінчення п-ні Пушкар, голова СУА, зреферувала підготову до Світового Конґресу Вільних Українців. Дня 15-го листопада ц. р. відбудеться Жіноча Сесія Конґресу, що її скликає Світова Федерація Українських Жіночих Організацій (СФУЖО), а Окр. Рада СУА разом із Укр. Зол. Хрестом у Ню Йорку допомагають влаштувати.

ВЕЛИЧ ПЕРШОГО ЛИСТОПАДА

(Закінчення зі ст. 2-ої)

борючись за свою столицю, виривали ворогові одну позицію за другою. Недарма в критичному положенні поляки просили перемир'я...

Оповідання учасників-обоконливо стверджують, що за три тижні наш вояк навчився воювати в місті. І як би протягом того короткого часу провінція спромоглася прислати до Львова бодай 3.000-5.000 вояків, ми Львів таки втримали б.

Польські джерела говорять, що в день нашого відступу зі Львова поляки самі приготовлялися його залишити. Св. п. хор. УСС Михайло Дуда оповідав авторові цих рядків, з яким огірченням приймали наші стрільці до відома наказ Начальної Команди про відступ. Декотрих треба було тягнути зі стійки силою. Так розумів наш вояк свій обов'язок боронити столицю! В перших днях листопада були випадки, коли оборонців цитаделі, головної пошти, Соймового будинку, казарм Фердинанда та інших наших опірних пунктів перестійкових не можна було змінити протягом цілого дня, і вони у холоді та голоді — якщо не було поблизу української родини — витримували на стійці без слова нарікання.

Всі ці вияви самопосвяти й хоробрости нашого війська у Львові, а пізніше під Львовом та на інших відтинках фронту, як також самовідречена праця нашої молодої адміністрації в цілому краю є промовистим доказом, як Чин 1-го Листопада 1918 року захопив західних українців, як змінив їхню ментальність, поставивши цю малу вітку великого українського народу в ряди державних народів.

І, хоч ми програли війну з Польщею, піднесений в українському Львові смолоскип волі, скроплений кров'ю тисяч найкращих синів - борців, вже ніколи не згасне.

Молодше покоління учасників Листопадового Чину може вже у близькій майбутності нав'яже нитку історичної тяглости і піде слідами його творців, щоб докінчити їхнє недовершене Діло. Навчене гірким досвідом батьків та дідів, окрилене невмирущою славою листопадових героїв, воно підніме боротьбу з новим окупантом і покінчить її тим разом перемогою у вільному Львові.

УСПІХИ НАШОЇ МОЛОДІ

Гліб Гаюк

Молодий український науковець Гліб Гаюк народився в 1939 р. в м. Крем'янці на Волині. В 1950 р. він прибув разом з батьками до ЗДА. В м. Ютиці закінчив початкову, а в Ню Йорку середню школу з відзнакою. В 1962 р. закінчив з похвалою Міський коледж і одержав ступінь бакалавра. В ранзі лейтенанта піхоти відбув дворічну військову службу в Західній Німеччині.

Разом із своєю дружиною Зіркою (з дому Салик) мав нагоду відвідати майже всі вільні країни Зах. Европи та головніші скупчення української еміґрації.

Після повороту до ЗДА Г. Гаюк продовжує студії в Стейтовому Університеті Вискансину, де в серпні ц. р. одержав ступінь маґістра. Його маґістерська праця п. н. „Зміни в етнічному складі і в географічному розміщенні населення України в 1897-1959 рр." дістала високу оцінку і вже підготовляється університетом до друку.

В цій праці наш молодий науковець наочно довів насильницьку політику комуністичного уряду до населення України. Тепер Г. Гаюк продовжує студії та наукову працю, дістаючи урядову стипендію.

За його ініціятивою при університеті засновано Об'єднання Студентів Географії, а також організовано Український Студентський Клюб. Г. Гаюк постійно бере активну участь в студентському самоурядуванні, відважно поборюючи студентів лівого напрямку.

Нещодавно він був вибраний до почесного Американського Товариства Географів. Не менше активним він є разом із своєю дружиною в українському громадському житті м. Мілвокі і належить до громадського Комітету для відсвяткування 50-ти річчя української національної революції та 25-ти річчя УПА.

Поза своєю науковою і громадською працею Гліб Гаюк перебуває і далі на активній службі в американській армії вже в ранзі капітана піхоти, виконуючи обов'язки вишкільного офіцера.

Він є сином п-ні Олександри і о. д-ра Семена Гаюка, пароха Української Православної Церкви Всіх Святих в Ню Йорку. Разом з цілою родиною він є членом 204-го відділу УНС.

Е. Б.

НАУКОВИЙ УСПІХ МАТЕРІ

Юлія Войчишин

До важливішої події, в житті українців Оттави належала конвокація Оттавського Університету 28 травня, на якій одна з найактивніших наших громадянок, пані Юлія Войчишин, дружина лікаря, здобула маґістерський ступінь з україністики. Це непересічний успіх, коли зважити, що пані Юлія, попри свою працю як мама двоїх дітей, як виховниця в Пласті й учителька на Українознавчому Курсі, знайшла час та енергію для дослідницької роботи. Її теза „Літературна творчість Івана Багряного", опрацьована на славістичному відділі Оттавського університету під проводом проф. К. Біди, є першою працею про І. Багряного, для якої зібрано ввесь доступний матеріял. При обороні тези, крім проф. Біди, були присутні професори Я. Б. Рудницький і Борис Горєлов. Праця має появитися друком у серії видань УВАН. Згадаємо, що д-р Іван і Юлія Войчишин беруть активну участь у всіх проявах життя оттавської української громади. **Н. Н.**

В АМЕРИЦІ И У СВІТІ

АМБАСАДОР ІЗРАЇЛЮ В ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЯХ, ГІДЕОН РАФАЕЛЬ, ЗАЯВИВ, ЩО НЕМАЄ ГЛУЗДУ ВИСИЛАТИ НА СЕРЕДНІЙ СХІД ПОСЕРЕДНИКІВ від Об'єднаних Націй, коли арабські держави вживатимуть всіх можливих способів щоб не дійти до замирення з Ізраїлем. Навіщо — запитував той амбасадор — пригодиться будь-який посередник, коли арабські сусіди Ізраїлю стоять на становищі „нема миру, нема визнання і нема переговорів".

ПОДЯКА

Замість квітів на могилу

сл. п. д-ра **МИРОСЛАВА СІМЕНОВИЧА**

зложили на Український Національний Музей в Шикаґо слідуючі ВШ. ПП. Добродії:

по 50 дол.: д-р І. Мула, д-р В. Трухлий, д-р Р. Смик, д-р П. Харук.

по 25 дол.: д-р А. Фаріон, д-р Юлія Сидор, д-р М. Коленський, д-р П. Пундій, д-р С. Павлинський, д-р П. Моцюк, д-р О. Шандра, д-р Т. Воробець, д-р Р. Сосенко, д-р В. Стефурак, д-р Я. Кокорудз, д-р Я. Панчук, д-р В. Сайкевич, д-р Ю. Городиловський, п-ні Галя Кунінська і родина Данилевичів, ОУА „Самопоміч", д-р С. Войтович.

по 15 дол.: д-р В. Кассараба, д-р І. Іванців, п-ство Д. і І. Малюки.

по 10 дол.: п-ство Ю. і Н. Каменецькі, Е. В. Курилюк, д-р З. Семків, д-р А. Вітковський, д-р С. Кочій, д-р В. Помірко, д-р П. Гриценяк, п-ні Юлія Пелехович, д-р М. Харкевич, д-р М. Сасик.

Дирекція Українського Національного Музею складає ВШ. Жертводавцям щиру подяку.

З великим смутком повідомляємо Рідних, Приятелів та Знайомих, що 29-го жовтня 1967 р. в Ню Йорку, Н. Й., прийнявши Найсвятіші Тайни, відійшла у Вічність на 82-му році трудолюбивого життя наша Найдорожча МАМА

бл. п. ТЕКЛЯ КУЛЬМАТИЦЬКА

вдова по бл. п. Василеві Кульматицькому, директорові народніх шкіл в Галичині і Польщі.

ПАНАХИДИ відбудуться у вівторок, 31-го жовтня і в середу, 1-го листопада ц. р. о год. 8-ій веч. у похоронному домі П. Яреми в Ню Йорку.

ПОХОРОН в четвер, 2-го листопада 1967 року о год. 9:30 ранку з того ж похоронного дому до української католицької церкви св. Юра в Ню Йорку, а звідтіль на цвинтар.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

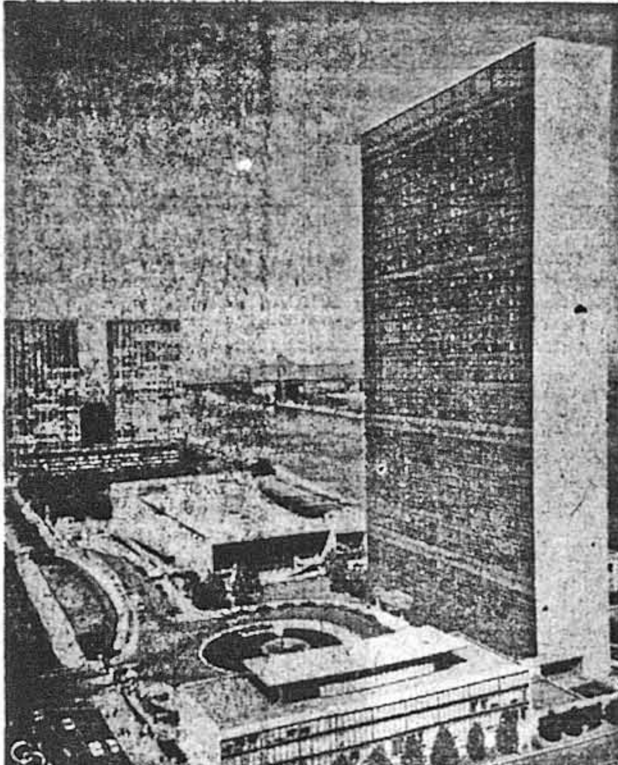
Безмірним горем прибиті:

дочка ОЛЬГА з мужем інж. ОСИПОМ БАРАНОМ та численна рідня в ЗДА, Україні та Польщі

ХОВАЮТЬ ЛІТЕРАТУРУ

Розповідаючи спочатку ніби про єдиний випадок розкладання журналів і газет, читач на сторінках „Культури і Життя" з 12-го жовтня згадує, що таких випадків дедалі, то більше, бо в „багатьох бібліотеках запитують" відвідувачів, який журнал вони хочуть читати, а вже потім його видають під розписку; „Багато років у читальні Запорізького клубу металургів на столах вільно лежали газети і журнали. Підходь, гортай, читай найцікавіше. А влітку нинішнього року я, зайшовши туди, не побачив періодики. Питаю у бібліотекарки, в чому справа? Каже: пропало кілька газет, тому і вирішили ховати їх від читачів. Нехай вони кажуть, які саме журнали чи газети їм потрібні. „Який журнал вам потрібен?" — запитують в багатьох бібліотеках."

РОКОВИНИ ОН В НЮ ЙОРКУ

В палаці Об'єднаних Націй над Іст-рівером в Ню Йорку, що його головними будівельними частинами є сталь і скло, святковано в минулому тижні 22-річні роковини народин тієї установи. З цього приводу відбувся в Об'єднаних Націях симфонічний концерт.

Пам'яті зразкового громадянина

На канадійській привітній землі, при озері Онтаріо, на грімсбійському кладовищі, численна родина і приятелі зложили тлінні останки. Володимира Гулевича.

Був це гарний, соняшний осінний день 14-го жовтня. Похоронні молитви, прощальна проповідь пароха, останній салют від товаришів Української Зброї (в слові п. Шарика) і вкінці спільна голосна молитва дітей і внуків, були немов відгомоном цілого життя тієї повноцінної людини, зразкового громадянина, відданого сина української землі, учасника „Старої Войни", вірного складеній присязі до останнього віддиху свого життя.

Цей зразковий громадянин, з рисами типового українського хліборобського конструктивізму, на поклик Вітчини, 19-літнім молодцем пішов боронити її прав. В боях відбув і „похід на Київ" і „Чортківську офензиву" і „чотирокутник смерти" і через табори повернувся домів, щоб далі активно змагатися за усунення окупанта. Витронутий політичним тиском польської адміністрації, подався до Канади, де знайшов можливість допомагати Рідному Краєві зпоза океану. Творив, спільно з іншими, працював в українських організаціях, а в акціях допомоги Україні не мало причинився матеріяльно.

В оточенні різного походження громадян Канади, він все гідно репрезентував свій нарід і у всіх без вимінку тішився повагою і пошаною. Осілий на цій землі, він не сепарувався, але коли було треба, брав участь у льокальній політиці. Своїм прикладом впливав на тих із молодшого покоління, що уроджениям зв'язані із цією землею, однак шанують свій рід і працю батьків. Деякі із них на відповідальних становищах, в тому і на високому пості Канадійської Держави, завдячують йому свій український світогляд.

В кожній загально-українській потребі він мав розумний і передуманий підхід. Ішов з духом часу і з поступом, але відкидав всякі неповні умотивовані пляни, партикулярних, або льокальних чинників, незалежно від середовища, що їх намагалося впроваджувати.

Родину уважав основою суспільства і першим обов'язком людини. Господь поблагословив його численними внуками, що їм передав любов до Бога, до українських традицій і пошанування правопорядку.

З цього відходом втрачено не лише послідовного і вірного патріота свого роду і народу, але й розумного дорадника і конструктивну особу в громаді. Дружина, дочки, зяті і внуки втратили найбільше. Лише молитвами за його праведну душу можемо облегшити втрату і віддячити йому за його життєвий труд.

Х. О.

Нова праця проф. Богдана Винара

Мюнхен. — (Р. Д.) Українське Історичне Товариство видало у серії „Історичні монографії" працю д-ра Богдана Винара п. з. „Матеріяли до історії економічних досліджень на еміграції" (Мюнхен, 1965, стор. 120). Монографічне дослідження охоплює усі українські наукові осередки від 1919 року до 1965, а саме Український Вільний Університет, Українську Господарську Академію, Український Науковий Інститут у Берліні, Український Науковий Інститут у Варшаві, Наукове Товариство ім. Т.Шевченка, Українську Вільну Академію Наук, УТГІ, Інститут Вивчення СССР, а крім цього осередки і вчених в Швайцарії, Франції, Великобританії ЗДА і інших країнах, в яких працювали дослідники української економії. Праця д-ра Б. Винара являється першим обширним історіографічним дослідженням творчости українських і чужинецьких вчених присвячених економічній проблематиці України. В останньому розділі автор подає біо-бібліографічні дані про окремих дослідників і тим самим праця також сповняє завдання біографічного довідника. Монографія проф. Б. Винара являється необхідною працею в дослідженню праці українських наукових осередків на еміграції і поодиноких дослідників. Монографія видана обмеженим накладом, ціна примірника — 5.00 дол.

Замовлення слід надсилати на слідуючу адресу:
„The Ukrainian Historian"
P. O. Box 261
Bowling Green, Ohaio 43402

9-ті КРАЄВІ ЛЕГКОАТЛЕТИЧНІ ЗМАГАННЯ НА „ДІБРОВІ"

Оселя „Діброва' біля Дітройту в Мишгені підготовилась заздалегідь до великої зустрічі на своєму терені спортовців Північної Америки, до їх красних Легкоатлетичних Змагань, що їх влаштовує рікрічно Українська Спортова Централя Америки і Канади. Управа „Діброви" довела до кращого порядку велику спортову площу, насипала нового жужеля на біжню, „прасуючи" його при помочі трактора величезним залізним вальцем, підготовила нічліг для спортовців в „Зеленому ярі", подбала за приладдя до змагань, запросила пань до помочі в кухні „Пласту" і до буфету.

Літники, що в останніх двох тижнях до Змагань жили в Оселі, могли спостерігати кропітку діяльність директорів С. Лазуренка і Я. Вариводи та С. Княгиницького. Відчувалось амбіцію помогти якнайбільше організаторам Змагань, дати змагунам все, що потрібне, що дасть їм рівночасно вигоди й залишить їм спогад про пам'ятну подію. Це ж бо вдруге на терені „Діброви" відбуваються Краєві Змагання. Першими були в 1964 р., тоді без сумівської молоді.

Та в першу чергу треба підкреслити великий вклад праці „Змагової Комісії", інж. В. Кізими, д-ра А. Маринюка, п. С. Маланчука, інж. М. Лаврина, п. С. Скипакевича, п. Я. Конопади і інж. Бліхера, п. В. Дигдало, відомого культурного і спортового діяча, якому в плянуванні імпрези і в організації її цілости, маркування ліній та врешті ведення порядку — на нашу думку — припала найбільша частина праці. Пан Дигдало не тільки відомий як кількакратний голова хору „Трембіта", але, коли йде про спорт, особливо заслужився на терені Дітройту. Як спортовий референт „Пласту", він організував і був місцевий спорт. табір з легкоатлетичними вправами на „Діброві", посвячуючи цій справі свою цілорічну відпустку і причинюючись до осягів Дітройту в Красних Змаганнях. За це належиться йому спеціяльне признання, тимбільше, що за його прикладом пішли інші наші осередки спорту, не тільки в Америці, але теж у Канаді.

Красні Легкоатлетичні Змагання, цього року 9-ті з черги, влаштовані в пам'ять 50-річчя Революції і 25-річчя УПА, відбулись 26 і 27 серпня. Почались в суботу рано реєстрацією змагунів. Вполудне відібрано присягу і негайно відбувся Змаг у всіх конкуренціях і групах. І хоч зливний дощ змусив двічі перервати, проте Змаговій Комісії вдалось відбути більшість дводенної програми вже в суботу. Настрої молоді залишились бадьорі і після вечері більшість молоді танцювала при музиці, поки пішла перед північ'ю на відпочинок.

Ранком у неділю після сніданка пішли всі до каплиці „Пласту" на Богослужбу, а звідтам помашерували на площу. Там було відкриття Змагань. На трибуну з написом „Привіт Рідній Землі" ввійшли делегати обох Відділів УККА, представники декількох організацій і товариств, Змагова Комісія та представники спорту з інших міст. Піднесено амер. і український прапори та відспівали американський і український гимни. Коротко промовляли: інж. Я. Варивода — від Оселі „Діброва", п. В. Маланчук — спорт. референт Управи УСЦАК і п. В. Дигдало, провідник Змагань. Після того з боку трибуни вилетіли три в'язанки багатьох різнобарвних бальонів, заарканованих п. А. Маринюком. Кожна з них мала на собі напис одного з трискладового гасла. Їх підхопив вітер і ніс все вище і вище, тоді, коли всі приявні голосно повтаряли „Привіт Рідній Землі", немов допомагали цим бальонам в леті в Україну.

Спортовці знову відмаршували в порядку на площу і там змагання продовжувались в бігах, скоках і метами диском, ратищем і кулею. Вігом на $1\frac{1}{2}$ кілометра закінчились Змагання в год. 4:30. Весь час многолюдна публіка приглядалась конкуренції змагунів за першенство і живо реагувала, оплескуючи першунів. А б. голова Спорт. Централі, мгр. Я. Хоростіль, весь час пильно занотовував, приготовляючи статистику нагород для роздачі, записуючи і підраховуючи точкування.

Після довшої перерви на обід, зійшлись знову на площі Змагова Комісія, судді, фундатори чаш, спонзори, а перед ними станули змагуни до святочного закриття. Їх викликали, ставили на трьох підвищеннях і вручали першопляснікам медалі, а другим і третім гратулювали (грамоти будуть щойно вислані до осередків). Вкінці вручували чаші як трофеї, що їх уфундували: Метропол. УККА — дві, а по одній — Кредитівка „Самопоміч", п. Сливка, д-р І. Смаль і д-р І. Янчишин. Згадаємо, що один трофей вручив змагунам УСТ „Україна" з Торонта за їх осяги інж. І. Оставк, що здобув в Легкоатлетичних Змаганнях під час З'їзду Соколів і Січей в 1914 році золоту медалю, як перший переможець. В Змаганнях у Дітройті взяли участь осередки: з Клівленду — Спорт. Т-во Львів, з Дітройту — Пласт, СУМ і УСТ — Черник, з Торонта — Пласт, СУМ і УСТ — Україна та з Шикаго — СУМ-Крила. Активні були представники трьох поколінь.

Нам приємно підкреслити на закінчення, що дбайлива підготова імпрези зробила корисне враження. Провідник Змагань і Змагова Комісія проявила себе добре, ведучи все справно. Не зважаючи на дощі в суботу і велике число учасників, Змагання покінчились вчасно і роздано нагороди. А цей кінець хвалить діло.

Подяку треба висловити членам Ділового Комітету, крім названих уже С. Лазуренка і Я. Вариводи, ще інж. Е. Турянському та панам: С. Юркову, М. Кавці і пані Л. Маринюк, яка працювала в кухні на чолі пань: А. Баран, О. Янчишин, М. Турянська, С. Лісікевич, Н. Горак, Г. Сенюк, А. Наконечна, дальше — панам Змагового Суду та врешті Таборовій Комісії на чолі з інж. М. Турянським, яка відступила на нічліг бараки, шатра і кухню. Приглядалось Змаганням 500 осіб.

В. Нест-вич

● Ювелірна фірма Гаррі Вінстон, Інк., в Ню Йорку купила сьомий з черги найбільший у світі діямант величиною 601 карат. 26 травня ц. р. знайшла його, заміткочі свое подвір'я на селі в африканській „державі" Лесото (11.00 кв. миль з 850.000 населення) мужицька селянка Ернестина Рамобоя. Її чоловік не мав потрібних на їзду статим автобусом 19.50 дол. і пішов пішки 110 миль до найближчого міста, тримаючи діямант в пістуку камінь. Все ж він настільки орієнтувався в його великій вартості, що продав його за 302.-400 дол., з чого дістав половину: другою половиною поділився три чоловіки, що допомогли йому в тій трансакції. Він купив собі за отримані гроші в першу чергу нове вбрання, три пательні і — дві додаткові жінки.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

НЕДІЛЯ, 12-го ЛИСТОПАДА 1967

MONESSEN, Pa. Місячні збори членів 338 Відд. о год. 1-ій по пол. в українській залі при 2-ій вул. Проситься чл. прибути вплатити свою чл. вкладку, а залеглих з чл. складками — виплатити. — П. Янковський, предс., М. Куць, секр.

ГАМТРАМК, Міш. Місячні збори Т-ва М. Шашкевича — 94 Відд. о год. 2-ій по пол. в Укр. Дем. Клюбі при вул. Грилінг 2376. — М. Борисевич, рекр. секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори Т-ва Запор. Січ — 367 Відд. в год. 1:30 по пол. в Укр. Нар. Домі. Проханься прибути на ці збори та привести кандидатів до Відділу. — П. Дзьоба, гол., Т. Песко, кас., В. Попович, секр.

ПІТСБУРГ, Па. Б-во св. Миколая — 53-ий Відд. УНС в Пітсбургу, Па., відбуває свої щомісячні збори кожної другої неділі місяця о год. 1-ій по пол. в зал. укр. кат. церкви св. І. Хрестителя при 7-ій та Карсон вулицях. Проситься всіх членів, в тому і тих, які внаслідок злуки відділ, щоб сталі членами 53-го Відд., щоб приходили на кожні місячні збори. — І. Микитюк, предс., К. Сачко, секр.

ТАРЗАН, Ч. 5896. Білі люди...

Гнаний голодом Найбоко підійшов просто до білих людей. — Прошу вас, гвене, — він благав, — чи можете не пожаліти дещо харчів?

Чужинець засміявся хитро. — Очевидно... але лиш тоді, коли ви відповісте на важливий запит...

— Чи ви не бачили інших білих людей в цій околиці?